...оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 256 (8163)
ОКТЯБРИИН 31
СРЕДА
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

Эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Хүдөө ажахын үйлэдбэриин культурые дээшэлүүлэгты, наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые колхозууд болон совхозуудта үргэнөөр нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлэгты!

Хүсэ болон зөөри эгээн багаар гаргажа, эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүридэ таряалангай ба малажалай продукци бүри ехээр абадаг болое!

(Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа).

Театральна шэнэ сезон

Олондоо хүндэтэй артистнуудай театральна шэнэ сезондо шэхээ шэмэглэмээр, сэдхэл сэнгүүлмээр юу харуулагдаа б гэжэ үндэр эрилтэтэй советскэ хүнүүд театрнуудай гоё һайхан хилэн хүшэгын сагдэхые хүлеэжэ ядан, театральна шэнэ сезониие ехэ баяртайгаар угтадаг заншалтай болонхой.

Манай республикын театрнуудай шэнэ сезон эхилээ. Оперо болон баледэй театр ородой агуу ехэ композитор Римский-Корсаковай «Снегурочка» гэжэ оперые табижа, октябриин 20-до шэнэ сезоноо нээгээ. Ноябрь һарада драматическа театрнууд хүдэлжэ эхилхэнь. М. Калинин, А. Ржешевскиин зохёоһон «Олеко Дундич» гэжэ зүжэгөөр шэнэ сезоноо ород драмын театр эхилхэнь. Сибириин уранзохёолшо Лаврентьевай колхозой ажабайдал тухай бэшэһэн «Иван Буданцев» гэжэ зүжэгөөр бурят драмын театр сезоноо нээхэсэ байна.

Удхынгаа болон уран һайханайнгаа талаар дэлхэйн культурын туйлаһан гайхамшагта зохёолнуудай хэмжээндэ байхаар—тиимэ зүжэгүүдые зохёон табиха эрилтэ бүхы советскэ искусствын, тэрэ тоодо театральна искусствын үмэнэ партиин XX съезд табяа. Энэ ехэ харюусалгатай зорилго.

Партиин табиһан энэ зорилгые бодотоор бэелүүлхэ гэжэ шиидэнхэй театрнуудай творческо коллективүүд шэнэ сезондо бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, театрнуудайнгаа репертуар шэнэ болгохо хэрэгтэ, боломжотойгоор хандаһан байна. Оперо болон баледэй театрын репертуар хэдэн шэнэ зохёолнуудтай болоо. «Снегурочкаһаа» гадна М. П. Мусоргскиин «Борис Годунов», Ш. Гунугой «Ромео ба Джульетта» гэһэн оперонуудые, П. И. Чайковскиин «Нойрсожо байһан һайхан хүүхэн» гэжэ балет, советскэ композитор Т. Хренниковэй «Шуурган соогуур» гэжэ оперо, Ж. Зориной «Чипполинногой уршагта ябадалнууд» гэжэ балет табигдаха юм. Мүн Бурят-Монголой композиторнуудай шэнэ зохёолнууд табигдаха. Абида Арсалановай либреттээр Бау Ямпиловай зохёоһон «Жаргал» гэжэ хүгжэмтэ комеди, Лхасаран Линховоиной либреттээр Жигжит Батуевай зохёоһон «Инаг дуранай нэрэ хүндэдэ» гэжэ балет табигдаха.

Драматическа театрнуудай репертуарта олон янзын һонирхолтой зохёолнууд оруулагдаа. Гражданска дайнай суута баатар «Олеко Дундичые», Чепуринай «Һэльмэ ба одон», Винниковэй «Акациин сэсэглэжэ байхада», Алёшиной «Ганса», Костиковскиин «Удаанаар хахасалга» гэһэн зүжэгүүдые манай городой болон республикын ажалшад хараха байна. Бурят-Монголой драмтеатр мүн лэ шэнэ зүжэгүүдые табихаар харааланхай. Тэдэнэр «Иван Буданцев» гэжэ зүжэгөө гадна, ородой агуу ехэ драматург Островскиин «Ой», испанска драматургын «Хүн ба шоно», манай эндэхи зохёолшод — нүхэд Батажабайн «Шуурганай болохын урда», Цыдендамбаевай «Уур сухал тухай поэмэ» гэжэ зүжэгүүдые табихань.

Табигдаха зүжэгүүдэй репертуар тодорхойлхо гээшэ театрын хүдэлмэридэ шухала хэрэгынь болодог байна. Зүгөөр, тодорхойлжо репертуартаа шэлэн абаһан зохёолнуудаа театральна элдэб түхэл маягуудые хэрэглэн, актернуудай уран бэлигые шадамараар гарган, тэдэ зүжэгүүдэйнгээ удхые уран гоёор наадан харуулха гээшэ театрнуудай коллективүүдэй шухала зорилгонь болоно. Энэ зорилгые дүүргэхэ хэрэгтэ режиссернууд, артистнууд, уранзураашад ба театрын бусад бүхы ажал-ябуулагшад шиидхэхы үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй. Театрнуудай коллективүүд соо творческо мүрысөөнэй, ухаалан зохёолгын булаг шэнгеэр бурьялан байгаал һаа, удхааараашье, уран һайханаараашье түгэлдэр шэнэ зохёолнууд бии боложо шадаха юм.

Театральна шэнэ сезондо залуу артистнууд олохоноор наадахань. Ленинградай хореографическа һургуулиие дүүргэһэн залуушуул, мүн центральна областьнуудай театрнуудһаа уряалаар ерэһэн мэргэжэл ехэтэй дуушад, хатаршад оперо болон баледэй театрай мүнөө эхилһэн сезондо түрүүшынхеэ наадахань гээшэ. Мүн ород драмын театрта шэнэ хүнүүд олоор ерэнхэй. Шэнэ ерэһэн артистнуудта анхарал оролдолго ехээр гаргаха, тэдээндэ нүхэдэй ёһоной туһаламжа, дэмжэлгэ үзүүлхэ хэрэгтэй.

Манай театрнуудай хүдэлмэридэ үнгэрһэн сезондо горьтой дутагдалнууд бии байгаа. Бүхы зүжэгүүдынь идейно-уранһайханайнгаа талаар булта адли байгаагүй.

Табигдаха зүжэгүүдэй идейно-уранһайханай хэмжээе дээшэлүүлхэтэйгээ хамта, зүжэг харагшадтай ябуулагдаха хүдэлмэриие һайжаруулха шухала. Оперо болон баледэй театрын коллектив паровозо-вагонно заводто ошожо, харагшадай конференци үнгэргэһэн байна. Энэнь ехэ һайшаалтай.

Театрнуудай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүдые хараалһан шиидхэбэри СССР-эй Культурын министерство энэ жэлдэ абаа. Уранһайханай Соведэй болон театрын директорнүүдэй эрхэ ехэ болгогдоо. Театрнуудай биледэй сэн үнэгүй болгогдоо. Эдэ бүгэдэнь театрын хүдэлмэриие һайжаруулхада туһалха байһаниинь дамжаггүй.

Театральна шэнэ сезоной эхилэлгэ хадаа республикымнай культурна ажабайдалда болоһон шухала событи болоно. Театрын хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтойшье, удха һайнтайшье зүжэгүүдые табижа, харагшадые урмашуулхань дамжаггүй. Театральна шэнэ сезондоо бүри ехэ амжалтануудые туйлахыень театрын хүдэлмэрилэгшэдтэ хүсэнэбди!

Республикын ажалшад КПСС-эй ЦК-гэй Уряада харюу болгожо, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлахын түлөө тэмсэнэ

☆

Үнеэн бүриһөө 2100 литр һү һаахын түлөө

Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз гансашье аймаг дотороо бэшэ, мүн республика соогоо ехээр һү һаахын тула оролдожо, үнгэрэгшэ 9 һарын туршада горьтойхон амжалта туйлаа: эндэхи һаалишад үнеэн бүриһөө 1839 литр һү һаагаа. Һаалишан К. И. Перова даадаг үнеэн бүриһөө 2200 литр һү һааһан байна. Иигэжэ тус колхоз эдлүүриингээ газарай 100 га бүридэ 103 центнер һү абаа бшуу.

Колхозой малшад түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, ажахын шэнэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2100 литр һү һаахаар оролдожо захаланхай. Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 39 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, үнеэн бүриһөө 2500 литр һү һаахын тула оролдохобди гэжэ колхозой 6 һаалишад мэдүүлбэ.

Г. Ильин.

Ажалай бэлэгүүд

Кяхтын аймагай ажалшад Агууехэ Октябриин 39 жэлэй ойе шэнэ шэнэ амжалтатайгаар угтажа байна. Эндэхи гуталай фабрикын хүдэлмэришэд байгша оной гурбадахи кварталай түсэбые 150 процент дүүргэбэ.

Эсхэлгын цехын хүдэлмэрилэгшэд мүнөө түрүү зэргэдэ ябана. Хүдэлмэрилэгшэд Анна Быстрова, Пурбо Цыдыпов, Целикова, Мария Гурулева үдэр бүриингөө даабариие 160—170 процент дүүргэнэ. Мүн оёдолой цехын хүдэлмэрилэгшэд Степан Цыбиктаров, Д. Бухальцев, Вампилов, Золтоева, Жимбеева болон бусад үндэр бүтээсэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулна.

Куйбышевай нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин хүдэлмэришэд гурбадахи кварталайнгаа түсэбые 130 процент дүүргээ. Түсэбэй ёһоор 110 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаха ёһотой аад, 133 мянган 100 түхэригэйхиие гаргаба.

Оёдолшод А. Колмакова, М. Попова, сабхишад М. Ладыгинский, Иванов, модоной цехын Медведев, Протопопов үдэр бүриингөө даабариие 170—180 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Мүн аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд Октябриин һайндэртэ зорюулжа, ажалай шэнэ бэлэгүүдые бэлэдхэхээр шиидэнхэй. Октябриин 25-най байдалаар абажа харабал, Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад һара соо үнеэн бүриһөө 92,5 литр һү һаагаа.

Кяхтын аймагай бүхы ажалшад түрэл партиингаа ЦК-гэй Уряануудта харюу болгон социалистическэ мүрысөө улам үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

Д. Болхоев, манай корр.

☆ ☆

Шэнэ участок дээрэ...

Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэлэй Гусиха пункт. Энэ посёлогһоо тээ доохонуур зүүн хажуу тээшээ һалаатаһан харгы үргэлжэдөө нэмжыһэн нарһан тужын гүн руу шурган ошоно. Грейдер машинаар жэгдэрүүлэгдэһэн шорой энэ харгын шэнээр хэгдэжэ байһаниие гэршэлнэ.

Тиимэшье үни бэшэ һэн. Хэдэхэн һарын урда тээ энээгүүр шэнэ харгы гаргаха проект зохёогшод ябажа, автомобильна харгы шэнээр гаргаха тэмдэгүүдые зооһон юм. Һүүлээрнь мастер Иннокентий Гармановай хүтэлбэрилдэг харгышадай бригада хүдэлмэрилжэ эхилээ бэлэй. Мори тэргээршье ябахын аргагүй тайгын дундуур автомобилиин харгы гаргаха гээшэ хүнгэхэн хэрэг бэшэ байшоо. Тэрэниие гаргахын тулада хамта 5 гектар талмайн модо сэбэрлэхэ, хэдэн мянган кубометр шорой малтаха хэрэгтэй байгаа бшуу. Гэбэшье, табан километр шахуу утатай харгы тогтоогдоһон болзорһоо урид хэгдэжэ дүүргэгдээ һэн.

— Гусиха поселогһоо Доодо-Алтан хүрэтэр хэгдэһэн харгы орондоо барилгын модо ехээр үгэхэ ябадалда шухала үүргэ дүүргэхэ байна, — гэжэ бригадир нүхэр Гарманов хөөрэнэ. — Доодо-Алтан участогай модониинь тон үдхэн юм. Тиимэһээнь бидэнэр, барилгашад, энэ участогта модо түргөөр отолдог болохын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа тэмсээ гээшэбди. Бригадамнай машина зэмсэгүүдээр гүйсэд хангагданхай. Тракторист Иван Иванов, грейдер машинада хүдэлдэг Евгений Мешков болон бусад ажалай үльгэр жэшээ харуулаа. Тэдэнэр үдэрэйнгөө нормые дүүргээгүйдөө хүдэлмэреэ орхидоггүй байха юм. Мүнөө бригадамнай эндэ эмхидхэгдэхэ шэнэ пунктын доодо складай түхеэрэлгые барижа байна.

Доодо-Алтан участогай энэ складта нэгэ халаанда 50 мянган кубометр модон тушаан абтаад, штабельда ябталагдахаар хараалагдана. 15 барилгашадһаа бүридэһэн энэ бригада Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, эдэ үдэрнүүдтэ хэзээ хэзээнэйхиһээ эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Моторой хүсэеэ улам шангадхан таршаганаха абяан үглөөнэй тунгалаг агаарта холоһоо соностоно. Энэмнай унтажа байһан тужа тайгые һэрээгшэ Александр Трескинэй бульдозер байба. Энэ механизатор машинаяа шадамараар жолоодон, гушаад метр утатай шэнэһэндэ дүтэлүүлбэ. Түмэр гэнжээр тэрэниие оройжо, хэдэн дахин угзаруулһанай һүүлдэ арьягар ута шэнэһэн орбонтойгоо агылан шарбашана. Иигэжэ хэдэн зуун жэлдэ ургаһан, тэбэрижэ хүрэшэгүй модонууд удаа дараалан унагаагдана. Бульдозерой унагааһан модонуудые хюрөөшэн Жап Якшиев тайража ороно. Энэ нүхэр бензиновэ мотортой хюрөөгөөр хюрөөдэхэ зуураа, нормоёо хоёр дахин шахуу дүүргэнэ. «С-80» маркын хүсэтэ трактор отологдоһон арба гаран модонуудые бүхэлеэрнь нэгэ доро зүдхэн, сэбэрлэгдэһэн талмай дээрэ абаашана. Мүн гэшүүһэ тайрагшад Мария Жакурова, Ирина Сучкова бусад нүхэдһөө заахашье гээгдэнэгүй.

Е. Молчанов.

Жэлэйнгээ түсэбые урид дүүргэбэ

Аалиханаар ябажа байһан транспортёр дээгүүр һолжорон ошоһон модон эрьелдэжэ байһан түхэреэн хюрөөдэ шуу эсхүүлэн гарана. Энэ рамаһаа саашалаад хюрөөдэгдэһэн тёс ехээр ябталаатай. Тэрээгээр тухайлхада, халаан соо олохон лэ кубометр модон хюрөөдэгдэдэг байна.

Энэ хадаа «Бурмонголстрой» трестын барилгын хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг предприяти болоно. Тус предприятида дандаа модошо дархашуул хүдэлмэрилнэ. Улан-Удэ городой бүхы барилгануудта хэрэгтэй сонхын рама, үүдэн болон бусад хэрэгсэлнүүд эндэ бүтээгдэдэг. Мүнөө эндэ Агууехэ Октябрьска һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Цехүүд хоорондын мүрысөөндэ модошо дархашуулай цех түрүүлжэ ябана.

Модо дархалалгын цех. Эндэ ороходоо эршэтэ ажалай үрэ дүн обёоронтгүй тараха аргагүй. Зэргэлүүлэн табигдаһан станогуудай дэргэдэ бэлэн болоһон раманууд, таһалгын хабтагайнууд табяатай байна. Эндэ комсомольско-залуушуулай бригада хүдэлдэг байба. Предприяти соогоо суута тараһан залуу хүдэлмэришэн нүхэр Фисенко ажаллана. Тэрэ уралан нарижуулгын хүдэлмэридэ эдэбхи ехэтэйгээр хабадалсадаг тула модо харуулдадаг станогоо шэнэдхэн хубилгаа. Мүнөө нүхэр Фисенко энэ станогоороо халаанайнгаа нормые хоёр дахин дүүргэнэ.

—Манай залуушуулай дунда ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг хүнүүд олон юм. Тэдэнэй тоодо залуу дархашуул Логунов, Огнев. Облачков гэгшэд бусадта ажалай эрхим жэшээ харуулна. Залуушуулай бригадынхидай абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, Октябриин һайндэрые угтахань лабтай,—гэжэ дархалалгын цехын начальник нүхэр Нестеренко хөөрэнэ.

Тус предприяти продукци үйлэдбэрилхэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 3 һара урид дүүргээд, мүнөө городойнгоо барилгануудые һайн шанартай хэрэгсэлнүүдээр даалгабариһаа гадуур хангажа байна.

Р. Цыдыпов.

☆

Ажалай шэнэ амжалтын түлөө тэмсэнэ

Октябрьска социалистическэ революциин 39-дэхи жэлэй ойдо зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй уряае Мухаршэбэрэй аймагай ажалшад ажалай угаа ехэ дэбжэлтээр угтаба.

— Никольско сельсоведэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд адуу малайнгаа үбэлжэлгые жэшээтэ һайнаар үнгэргэхын түлөө тэмсэжэ байна,—гэжэ тус колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Брылев мэдүүлнэ. Артелиин малшад ерэхэ үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэжэ, адуу малайнгаа ашаг шэмые улам дээшэлүүлхэ тушаа тодорхой уялгануудые абаһан байна.

Гашейн МТС-эй механизаторнууд эдэ үдэрнүүдтэ ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байнхай. Тэдэнэр ноябриин 7 болотор табан трактор, дүрбэн комбайн, арбан анзаһа, табан сеялкэ, табан культиватор һайн шанартайгаар заһабарилжа гаргаха гэһэн уялга абаа. Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ токарь Павел Никифорович Калашников, үдэр бүриингөө даалгабариие 130—150 процент дүүргэжэ, түрүү һуури эзэлнэ. Трактористнууд Николай Челночков, Лион Петров гэгшэд «Беларусь» трактораа графигһаа турбан үдэрөөр урид заһабарилжа дүүргэхэ уялга абанхай. Заһабарилгын хүдэлмэриин түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, механизаторнуудай дунда техническэ һуралсал эмхидхэгдээ. Занятинь неделидээ хоёр дахин болохо юм.

Бурят-Монголой автотрестын Мухаршэбэрэй аймагта хүдэлдэг авторотын хүдэлмэрилэгшэд партиин ЦК-гэй уряануудта харюу болгон энэ жэлэй эсэс болотор, мүн ерэхэ жэлдэ машина техникэеэ хүсэд һайнаар ашаглажа, нэгэ оһол нэгэшье гаргахагүй гэжэ шиидэбэ. Үдхэн болон шэнгэн түлишэеэ гамтайгаар гаргашалжа, автомашиныгаа резинэые гамнажа, жэл дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 130 мянган түхэригэй олзо оруулха гэһэн уялга абаа.

Аймагай колхозуудта ажахын жэлэй дүнгүүдые хэлсэжэ, һаалишад болон мал адуулагшад шэнэ жэлдэ бүри ехэ һү һааха уялгануудые абажа байна. Жэшээнь, «Гигант» колхозой нэгэдэхи һаалиин фермын һаалишад бүхы дээрээ үнеэн бүриһөө 1800 литр һү һааха уялга абаа. Һаалишад Калашникова, Кузнецова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абанхай. Мүн иимэ уялгануудые «Улаан-Шулуута», Булганинай нэрэмжэтэ болон бусад колхозуудай малшад абажа байна.

М. Фалилеев.

Элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхитэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн дүүрээ

Москвада Кремлевско Ехэ ордон элүүрые хамгаалгын хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн хүдэлмэреэ дүүргээ.

Октябриин 27-до болоһон түгэсхэлэй пленарна заседани дээрэ К. Е. Ворошилов, Л. И. Брежнев, Н. М. Шверник болон П. Н. Поспелов гэгшэд байлсажа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Табан үдэрэй турша соо врачууд, медицинскэ элдэб мэргэжэлэй элитэ хүнүүд, элүүрые хамгаалга эмхидхэгшэд, гүрэнэй эмхи зургаануудай түлөөлэгшэнэр, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд арад зонигоо медицинскэ талаар хангалгын ажалые саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай СССР-эй элүүрые хамгаалгын Министр М. Д. Ковригинай элидхэлые зүбшэн хэлсээ. Пленарна заседанинууд дээрэ болон секцинүүдэй заседанинууд дээрэ 120 гаран хүнүүд үгэ хэлээ.

Ажалшадай элүүрые сахилгада Коммунистическэ партиин болон Советскэ Правительствын ехэ анхарал табидаг тухай, СССР дотор элүүрые хамгаалгын болон медицинскэ наукын туйлаһан амжалтанууд тухай ораторнууд хэлээ. Үгэ хэлэһэн хүнүүд арад зониие медицинскэ талаар хангалтын дутуу дунданууды элирүүлээ, элүүрые хамгаалгын органуудай эмнэлгын һэргээлгын болон научна эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа, медицинскэ промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха, медицинскэ препарадууд болон түхеэрэлгээр һайнаар хангаха тушаа дурадхалнуудые оруулаа.

Зүблөөндэ хабаадагшад Советскэ Союзай элүүрые хамгаалтын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан Хандалга баталан абаа.

(ТАСС).

Шэнэ табанжэлэй техникэ

Московско область. Ново-Краматорско заводто шэнэ түхэлэй подшипнигууд бүтээн гаргагдажа эхилбэ. 180-һаа 1000 миллиметр хүрэтэр диаметртэй иимэ подшипнигууд элдэб түхэлэй прокатна станүүдтэ хэрэглэгдэхэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдэлмэришэн В. Фомичев шэнэ түхэлэй подшипнигуудые мүлин заһажа байна.

«Советский Союз» гэжэ турбоход манай орондо бүтээгдэһэн пассажирска суднануудай эгээн томонь юм. 28 мянган тонно уһа түридэг энэ судна 1669 хүнэй һууритай. Шэнэ судна мүнөө үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Турбоходто хэдэ хэдэн салонууд, хүүгэдэй комнато, кинозал, тамаралгын бассейн, спортивна талмай, хэдэ хэдэн библиотекэ, ресторан, буфет бии юм. Туйлай ехэ автоматическа телефонно станци, радиоузел хүдэлмэрилнэ.

Энэ турбоход Хара далай дээрэ туршагдаад, һаяар холын аяншалгада ошохонь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Советский Союз» гэжэ турбоход.

ТАСС-эй фотохронико.

Куйбышев город болбосон түхэлтэй боложо байна. Урдань задагай зайдан байдаг гү, үгышье һаа модон гэрнүүдэй байһан газарта олон дабхар гэр байранууд бодхоогдоно. Самарска талмай дээрэ барилгын ехэ ажал хэгдэнэ. М. Ф. Струльниковай даадаг шулуушадай бригада эндэ һайнаар ажаллана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Самарска талмай дээрэ.

Һаалишадай шэнэ уялганууд

Ажахын үнгэрэгшэ жэлэй хүтасаада Кяхтын аймагай һаалишад һү һаалгаяа нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1034 литр һү һаагаа.

Бухы дээрээ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна фермэнүүд һайн амжалта туйлаба. Һаалишад, мал адуулагшадай үсэд шанга ажалай үрэ дүнгөөр һү һаалга урда жэлнүүдтэ оробол нилээд дээшэлээ. Тиигэжэ энэ колхоз нёдондонойхиһоон хоёр дахин ехэ һү һааба.

Усть-Кяхтын Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад бүришье һайнаар хүдэлөө. Эндэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1252 литр һүн һаагдаа. Һаалишад Ц. Будаева үнеэн бүриһөө 1522 литр, Н. Главинская—1463 литр, А. Сунграпова — 1410 литр, Д. Буянтуева, М. Мизбахова—1398 литр һү һаагаа.

Мүн Усть-Киранай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Н. Ванчикова үнеэн бүриһөө 1583 литр һү һаажа, аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ. Энэ колхозой һаалишад Дугар Самданова, Любовь Волкова, Ханда Цыбденова гэгшэд үнеэн бүриһөө 1525—1580 литр һү һаажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи фермын һаалишан Цырен Гомбожаповна Будаева үнгэрһэн ажахын жэлдэ үнеэн бүриһөө 1522 литр һү һааба. Ажахын шэнэ жэлдэ нүхэр Будаева үнеэн бүриһөө 2 мянган литр һү һааха уялга абаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Цырен Гомбожаповна Будаева.

Мүнөө хаа хаанагүй малай фермэ, гүүртэнүүд дээрэ малшадай суглаан боложо байна. Энэ суглаан дээрэ малшадай бүхэли жэл соо хэһэн ажалай дүнгүүд гаргагдана, һаалишад болон мал адуулагшад шэнэ уялганuудые абана. Һаяхан болоһон иимэ суглаан дээрэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад 1956—1957 онуудай ажахын жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1500 литрһээ доошо бэшэ һү һаахабди гэжэ дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, аймагай бусад һаалишадые социалистическэ мүрысөөндэ уриба. Энэ колхозой эрхим һаалишад Ц. Будаева, Ц. Рахматуллина, Н. Главинская, А. Сунграпова гэгшэд үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааха уялга абаһан байна. Мүн һаалишад Х. Замбалаева, М. Гатауллина, А. Якимова үнеэн бүриһөө тус тустаа 1800 литр һү һаахаар шиидээ.

Калининай нэрэмжэтэ колхозой малшадай уряалые Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һаалишад халуунаар хүлеэн абаад, хамта дээрээ үнеэн бүриһөө 1500 литр һү һааха уялга абаа. Һаалишад Н. Ванчикова, Е. Черноярова, Л. Волкова, Д. Жигмитова үнеэн бүриһөө 1600—1600 литр һү һаахабди гэжэ үгэеэ үгэбэ.

Һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын түлөө колхозууд, фермэнүүд болон һаалишадай хоорондо социалистическэ мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрнэ. Аймагай һаалишад абаһан уялгануудаа дүүргэхэ бүхы арга боломжотой. Юуб гэхэдэ, мүнөө жэл урда жэлэйхидэ орходоо үбһэ, зелёнко, силос болон бусад тэжээл ехээр бэлэдхэгдээ. Эдэ бүгэдэ малай ашаг шэмые бүри дээшэлүүлхэ хэрэгтэ гол нүхэсэл боложо үгэхэ байна.

Д. Болхоев, манай корреспондент.

Омско область. «Гипросовхозводстрой» гэдэг шэнжэлгын парти шэнэ ба боро газарай элдүүрилэн ашаглагдажа байһан территори дээгүүр Иртышскэ водопровод татахын тула шэнжэлгэ хэжэ байна.

Энэ водопровод гандуу, урда районуудаар татагдажа, олон зуун колхоз, совхозуудые уһаар хангаха юм. Водопроводой утань 1010 километр байха.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (наада таладань): отрядай начальник В. К. Биндевальд «Розовский» гэжэ шэнэ газар дээрэхи совхоздо баригдаха насосно станциин талмайн һуури шэнжэлжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Эмхитэйгээр эхилбэ

Байкало-Кударын аймагтахи Кабанскын МТС-эй механизаторнууд Кабанскын аймагай Темлюйскэ МТС-эйхидтэй мүрысөөд, 1956 ондо зарим тэды амжалта туйлаа. Тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэб 113,9 процент дүүртэжэ, республика дотороо түрүү һуури эзэлбэ. Условно трактор бүхэнөөр хэхэ хүдэлмэриин түсэб болон уялгань амжалтатайгаар дүүргэгдээ. 750 гектарай орондо 776 гектар газар элдүүрилэгдээ. МТС-эй тракторна бригаданууд бултадаа шахуу шэнэ газар элдүүрилхэ, пар хахалха түсэбөө мүн лэ үлүүлэн дүүргэһэн байна. Тракторна хүдэлмэри хэхэ үе соо 68 тонно горючи, нилээд ехэ заһабарилгын материал алмагдаа.

Эдэ амжалтанууднай тэнгэриһээ унаагүй. Гүрэнэй түсэбые үлүүлэн дүүргэхын тула шармайһанай ашаар туйлагдаа. Тракторна бригадануудай хоорондо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэһээ гадна, тэдэнэй хүдэлмэридэхи дутуу дундануудые саг соонь усадхахын тула МТС-эй дирекци ехээр оролдоһон байна.

Таряа хуряалгын дүүрэһэн дары МТС-эйхид баһа нэгэ харюусалгатай хүдэлмэридөө—заһабарилгада бэлэдхэжэ захалаа. Машинно-тракторна мастерскойн гэр заһабарилагдажа, һайса дулаалагданхай. Уураар дулаасуулдаг түхеэрэлгэ, хүнүүдэй хүдэлхэ таһагууд, элдэб хэрэгсэлнүүд, стендүүд бэлэн болонхой.

МТС-эй дирекци заһабарилгада хэрэгтэй бүхы юумэ бэлдэхэтэеэ хамта, түхэрээн жэлэй графигые хараадаа абажа, намар-үбэлэй заһабарилгын түсэб табиба.

Хамтадаа 70-аад хүн—трактористнууд, комбайнернууд болон бусад машина. техникээ заһабарилжа захалаа. Узел бүхэндэ бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлхөөр хараалагданхай. Кабанскын МТС-тэ түхэреэн жэлэй график хэрэглэгдэдэг болоһонһоо хойшо тракторна паркнь һайжаржа, мүнгэ гаргашалгын журам шангаржа, хэдэн зуугаад мянган түхэригэй горючи, тоһодохо материал алмагдаа. Октябриин 1-нэй мэдээгээр тус МТС 216 мянган түхэригэй заһабарилгын зөөри алмаад, тэрээгээрээ элдэб машинануудые заһабарилха 4-дэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ хангахань. Эндэхи механизаторнууд энэ кварталда 23 трактор, 10 комбайн заһабарилха уялга абанхай. Мүнөө МТС-эй мастерской соо 3 трактор задалагданхай байна.

Үбэлэй үедэ хадагалагдаха тракторнууд болон комбайнууд һайса сэбэрлэгдэжэ, угаагдажа байна.

Намар-үбэлэй заһабарилгые һайн шанартайгаар, саг соонь дүүртэхэ хэрэг МТС-тэ ехэхэн удхашанартай. Энээнһээ ажахын жэлэй дүнгүүд нилээд дулдыдадаг байна бшуу. Тиимэ хадань Кабанскын МТС-эй механизаторнууд парторганизациингаа, дирекциингээ, профсоюзайнгаа хүтэлбэреэр машинануудаа амжалтатайгаар заһабарилаад, ерэхэ хабар колхозуудай тарялан дээрэ бүтээсэ ба үрэ ехэтэйгээр ашаглахань лабтай.

И. Байкальский.

Социалистическэ мүрысөөнэй түрүүшүүл

Ой модоной, саарһанай ба модо болбосоруулдаг промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай областной Совет, «Забайкаллес» комбинат модо бэлэдхэлэй пунктнуудай ба мастерска участогуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй сентябрь һарын дүн гаргаба.

Сентябрь һарала модо бэлэдхэхэ түсэбөө 157 процент, модо шэрэхэ түсэбөө 160 процент дүүргэһэн Баргажанай леспромхозой Гусиха гэжэ пункт түрүү һуури эзэлээ. Эндэхи хүдэлмэришэд 19 мянган түхэригэй арьбалалта хэһэн байха юм. Энэ пунктда СССР-эй Ой модоной, саарһанай ба модо болбосоруулдаг промышленностиин министерствын болон профсоюзай центральна комитедэй дамжуулгын Улаан туг, 10 мянган түхэригэй шан барюулагдаа.

Тус леспромхозой Журавлиха гэжэ пункт хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэлсөө. Шулуутайн леспромхозой Тамахтай гэжэ пунктынхид 3-дахи шан абаба.

Н. Тюрнев.

Нарин урлалгын ба го
шэмэглэлгын зүйлнүү
выставкэдэ бэлэдхэ

Байгша оной ноябриин 5-һа
болотор нарин урлалгын,
шэмэглэлгын республиканска
ставкэ үнгэргэгдэхэнь.

Шулуугаар, яһаар, эбэрээр,
бараар гоёожо бүтээһэн зүй
уран наринаар дархалагдаһан
стол, диван гэхэ мэтэ, гэрэй
бараан, уранһайханаар оёг
бурят гутал хубсаһан, элдэб
хэлэй малгай, алта мүнгөөр даб
хэһэн, угалзатуулан шэрэжэ
гоё зүйлнүүд гэхэ мэтэ выста
харуулагдаха юм.

Республикымнай элдэб про
ленна предприятинууд, артел
олон тоото мастернууд уран
хэһэн зүйлнүүдээ выставкэдэ
руулхаар бэлдэнэ. «Победа»
линнхид, мүн тэндэхи бэрхэ
шон А. Н. Гергесова бурят
һа оёжо байна. Меб
фабрикада ажалладаг дархан
насьев бурят маягтайгаар го
түхэреэн ба зургаан углу
гаар хэһэн столнуудые, мүн «
ба үнэгэн» гэжэ Крыловэй ба
удхые модон дээрэ һиилэжэ ха
хань. Һиилүүршэн нүхэр Горб
модон домбо гоёон дархалжа
на.

Хэжэнгын, Түнхэнэй, Курум
аймагуудай дархашуул алта
гөөр, модоор хэһэн һонирхо
зүйлнүүдые выставкэдэ хару
бэлдэнэ.

Курумканай аймагай хуу
мүнгэшэ дархан Зонхоева ку
хэрэгсэлнүүдые бүтээгээд, выс
дэ табихаяа байна. Нүхэр Зо
ва багахан байхаһаа хойшо
халжа эхилһэн юм. Үндэр наһ
шье болоо һаа, үшөөл дархал
Нүхэр Зонхоева наһан соогоо
зуугаад гоёолто (бугааг, то
гарьха, һиихэ сахариг, эхэ
зүүлтэ) мүнгөөр, алтаар д
лаа. Мүн бурят хубсаһа,
уран наринаар оёһон байха юм

Мастер Нимаев бурят эхэ
гоёолтонуудые үнгэтэ метал
дархалжа дүүргээ. Мастер Ан
новай бүлэ фанерэ хюрөөдэжэ
хэһэн зүйлнүүдые выставкэдэ
руулха.

Улан-Удэ городой оёдолшо
эхэнэрнүүд кружева, угалзату
оёгдоһон зүйлнүүдые олоор ха
ха, хүүгэдэй хэһэн зүйлнүүд м
табигдаха байна.

Онсо бэрхэ мастернуудай
зүйлнүүд Москвада, Бухэросс
выставкэдэ абаашагдажа хару
даха, республикын музейн
үнэ сэнгээрнь үгтэхэ юм.

Олоной дундаһаа онсо шалга
гараһан мастернуудта хамта
рээ 24 шан (тэрэ тоодо 500 тү
гэй дүрбэн шан, 300 түхэриг
шан ба 100 түхэригэй 12 шан)
болгогдоо.

Нарин урлалгын, гоёон ш
лэлгын жэшээтэ зүйлнүүдые
мастернуудта тусхай диплом
рюулагдаха.

Зураглан харуулха искусс
республиканска музейдэ тус выс
кэ нээгдэхээр хараалагдана. Т
бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэг
байнхай. Хүдөөгэй болон гор
дай мастернууд дархалһан, о
зүйлнүүдээ эндэ эльгээнэ.

ВЫСТАВК
РЕСПУБЛИКАНСКА КОМИ

Малайнгаа тоое үсөөрүүлнэ, ашаг шэмыень доошолуулна

Иволгын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө, гахайһаа бэшээр, дүүргээгүй.

Энэ колхозой адуу малынь жэлһээ жэлдэ үсөөржэ байна. Мүнөө байһан малайнь тоо толгойе 1953 оной октябриин 1-нэйхитэй жэшэбэл, эбэртэ бодо малынь 41,1 процент, моридынь 31,9 процент хороһон байха юм.

Хуряажа абтадаг үбһэ тэжээлнай «ургажа» байгаа адуу малдамнай хүрэнэгүй гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Ф. Архинчеев, парторганизациин секретарь Л. Дабаев (зоотехнигээр хүдэлдэг) хэлэнэ. Гэбэшье, колхоз бэлшээри, сабшалангаар баян юм. Сабшалангуудаа һайтар уһалжа, үтэгжүүлжэ байгаа һаа, тэндэһээ 2—3 дахин ехэ үбһэ тэжээл абажа болохо һэн. Энээнһээ гадна, тэжээлэй культурануудай тарилгые ехэ болгожо, кукуруза үшөө ехээр таридаг болобол адуу малаа үбэлдэнь хүрэхэ үбһэ тэжээлээр дүүрэн хангаха арга боломжотой.

Эбэртэ бодо малаймнай тоо толгой үсөөржэ байбашье, малажалай гол һалбари—хонин һүрэгүүд олошоржо байна тэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд һанаатаа амаруулдаг. Энэ малажалайнь гол һалбари ямараар хүгжэжэ байгаа юм ааб гээд харахада иимэ: 1953 оной октябриин 1-дэ колхоз 3909 хонидтой байгаа һаа, байгша оной октябрьда 5167 хонидтой болоо. Гэбэшье, эндэ ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ хони үсхэбэрилхэ түсэб оройдоо 75 процент дүүргэгдээ. Юундэ түсэб дүүргэгдээгүйб гэхэдэ, малшадай абаһан социалистическэ уялганууд саарһан дээрэ үлэшоо, колхозой правлени болон парторганизаци энэ шухала хүдэлмэрие эмхидхэжэ шадаагүй, анхаралаа энээндэ һулаар хандуулаа.

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ малажалай продуктнуудые абаха хэмжээ-ябуулганууд дүүргэгдээгүй байшоо. Жэшээлхэдэ, һү һааха түсэб оройдоо 61,6 процент дүүргэгдээ. Колхоз үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 733 литр гэхэ гү, али нёдондонойхиһоон 62 литрээр бага һү һаагаа. Элдүүриин газарай 100 га бүриһөө мяха абалга нёдондонойхидо орходоо доошоо орожо, мяха абаха түсэб 94,3 процент дүүргэгдээ. Мүн ноохо хайшалалгын түсэб 88 процент дүүргэгдэһэн байха юм.

Адуу мал үсхэбэрилхэ түсэб юундэ дүүргэгдээгүйб, яахадаа һүн багаар һаагдааб гэхэдэ, адуу малынь үбһэ тэжээлээр, дулаан байраар хүсэд хангагдаагүй дээрэһээ ехээр гарзалаа, үнеэд олоор һубайраа. Жэшээлхэдэ, эндэ 100 үнеэдһээ 71,6 тугал, 100 эхэ хонидһоо 59 хурьган абтаа.

Нёднон жэлэйнгээ алдуунуудые дабтахагүйн тула колхозой хүтэлбэрилэгшэд ямар хэмжээ абанаб гэжэ харахада, энээн тушаа мүртэй юумэ хэгдэнэгүй. Колхоз малайнгаа үбэлжэлгэдэ тон муугаар бэлдэжэ байна. Малынь үбһэ тэжээлээр дутамаг, малай байранууд задагай зайдан, мүнөө хүрэтэр заһабарилагданагүй. Мүн зелёнконь хүсэд хуряагдаагүй, поли дээрэхи солоомонь суглуулагдажа, һүрилэгдөөгүй байһаар.

Үбэлжэлгэдэ иимэ муугаар бэлдэһэн дээрэһээнь колхозойнь мал һүрэг яажа ондо орохо юм, бү мэдэе. Колхозой правлени, зоотехник Дагбаев малажалайнгаа хангалтагүй байдалые наада талаһаань барag һайнаар харуулхын тула бухада оруулагдаһан гунжадай тоое зорюута доошонь оруулжа, бүридхэлэй болоходо тэдэнээ далдалхаяа һэдэһэн байха юм.

Хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ, үбэл, эртэ хабартаа хурьгалуулха шэнэ түрүү методые колхозой хүтэлбэрилэгшэд нёдондо жэлдэ тоогоогүй һэн. Тиигэжэ эхэ хонидынь оройтожо ороондо оруулагдаһан, май—июнь һарануудта хурьгалһан, хурьгадынь олоор гарзалһан байна. Мүнөө жэлдэ искусственна үрэжүүлгын болзор мүн лэ оройтуулагдаа. Октябриин 1 болотор 2093 хонид искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ ёһотой байһан аад, оройдоо 885 хонид үрэжүүлэгдээ, мүн 65 үнеэд, 47 хашарагууд һубай үлэшоо.

Адуу малаа олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхын тула колхозой хүтэлбэрилэгшэд бии байгаа дутагдалнуудаа богонихон сагта усадхаха ёһотой.

С. Дагбаев, С. Ивлев.

Коммунистнуудай үүсхэл эдэбхиие дэбжээхэ

Коммунистическэ партиин XX съездһээ хойшо партийна эхин организацинуудай ажал-ябуулгада горьтойхон хубилалтанууд болонхой. Коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл дээшэлнэ. Тиигэжэ партийна эхин организацинуудай хүдэлмэри нилээд һайжаржа, тэдэнэр олониитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлжэ, ажахын болон культурна байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэдэг боложо байна.

Мүнөө партийна эхин организацинуудта тоосоото ба тоосоото-һунгалтын суглаанууд боложо байнхай. Иимэ суглаанууд хадаа парторганизаци бүхэнэй ажабайдалда ехэхэн удхашанартай юм. Коммунистнууд партийна бюрогой гү, али парторганизациин секретариин ажал-ябуулгые зүбшөэн хэлсэхэдээ тоосоото үе соогоо ямараар хүдэлһэндэнь сэгнэлтэ үгэнэ. Мүн партийно-политическэ хүдэлмэрие саашадань һайжаруулха ба дутагдалнуудаа усадхаха хэмжээ абажа, партийна бюрогой шэнэ состав һунгана.

Мүнөө боложо байгаа тоосоото-һунгалтын суглаанууд Коммунистическэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүтэдэарадай гайхамшагта тэмсэлэй оршон байдалда үнгэрнэ. Шэнэ табанжэлэй асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөн хаа хаанагүй үргэнөөр дэлгэрэнхэй.

Бүгэдэарадай энэ тэмсэлые хүтэлбэрилхэ зуураа, партийна эхин организацинууд эмхидхэлэй хүдэлмэридэ гол анхаралаа табижа, предприятинууд болон эмхи зургаануудай хүдэлмэрие һайжаруулхын түлөө оролдоно.

«Механлит» завод нёдондо жэл ехэ гээгдэлдэ ороһон байгаа. Заводой парторганизациин хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд байһан юм. Эдэ дутуу дундануудыень коммунистнууд тоосоото-һунгалтынгаа суглаан дээрэ шангаар шүүмжэлээ һэн. Шэнээр һунгагдаһан партийна бюро коммунистнуудай хэһэн шүүмжэлхы ажаглалтануудһаа зохихо тобшолол хэһэн байна. Партийна организаци заводой бүхы коллективэй эршэ хүсые дутагдалнуудһаа усадхаха, заводоо гээгдэлһээ гаргаха хэрэгтэ бүримүһэн зорюулжа шадаа. Заводой шухала участок бүхэндэ коммунистнууд табигдаа. Тэдэнэр социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэнь цехын парторганизацинуудта туһална.

Эмхидхэлэй бусадшье хүдэлмэри ябуулһанай эсэстэ тус завод энэ жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ажаллажа байна. Заводой коллектив валовой продукци гаргаха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргээ. Товарна продукци гаргаха түсэб 107 процент дүүргэгдээ. Гаргадаг продукциин өөрынь үнэ горьтойхоноор химдараа. Тиигэжэ гүрэнэй хэдэ мянган түхэриг алмагдаһан байна.

Районой бусадшье предприятинуудай парторганизацинууд эмхидхэлэй хүдэлмэрие һайнаар ябуулдаг боложо, ажалай бүтээсые, тэрэнэй культурые дээшэлүүлхэ талаар түрүүшынгээ амжалта туйлаа. Гэбэшье, манай парти хадаа туйлаһан амжалтаараа дашуурангүй, улам саашаа дабшан ябахын тулада арга боломжонуудаа гүйсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ һургадаг. Тиимэ дээрэһээ коммунистнууд, партиин XX съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэдээ арга боломжоёо гүйсэд дүүрэн хэрэглэжэ шадаа гүбди, саашадаа юу хэхэ ёһотойбибди гэһэн асуудалнуудта гол анхаралаа табиха зэргэтэй.

Район дотор боложо байһан тоосоото-һунгалтын суглаанууд идейно-политическэ талаараа яһала һайнаар үнгэржэ байна. Үгэ хэлэһэн коммунистнууд партийна бюрогой хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые шангаар шүүмжэлхэ зуураа, ажал хүдэлмэреэ һайжаруулха тухай үнэтэ дурадхалнуудые оруулна.

«Маслобазын» партийна организацида болоһон тоосоото-һунгалтын суглаан һайнаар үнгэрөө гэжэ тэмдэглэхээр. Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд партийна бюро коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри ехэ һулаар ябуулаа гэжэ шүүмжэлээ. Жэшээнь, коммунист Округин үгэ хэлэхэдээ партбюро, тэрэнэй секретарь нүхэр Лосев хүдэлмэреэ ехэ һулаар ябуулаа, партиин Уставые наринаар сахиха тушаа коммунистнуудта шанга эрилтэ хээгүй гэбэ. Эгээл иимэһээ зарим коммунистнууд түрүү үүргэеэ дүүргэдэггүй, ажалай журам эбдэдэг байгаа.

Партиин гэшүүн нүхэр Татагурова партбюрое шүүмжэлхэ зуураа, партийна организаци базынгаа арга боломжонуудые элирүүлхэ, хүдэлмэришэдэй байра байдалые һайжаруулха хэрэгтэ анхаралаа багаар табидаг байгаа гэбэ.

Тоосоото-һунгалтын суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд партбюронуудай үмэнэ шанга эрилтэ табиха зуураа, дутуу дундануудтай эбсэшэгүй байдагаа мэдүүлнэ.

Һэсы даралгын фабрикын партийна организацида болоһон тоосоото-һунгалтын суглаае абажа үзэе. Партийна организациин секретарь нүхэр Каратуев элидхэл хэхэдээ партбюрогой тоосоото үе соогоо хэһэн хүдэлмэри тухай шүүмжэлхы ёһоор бэшэ, харин һайрхуугаар коммунистнуудта хөөрөө. Иимэһээ коммунистнууд элидхэлшые шангаар шүүмжэлээ. Партийна бюро фабрикын хүдэлмэридэхи горьтойхон дутагдалнуудые обёордоггүй байба. Хэрбээ парторганизаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Каратуев үйлэдбэрие гүнзэгыгөөр шэнжэлжэ үзэдэг ба дутагдалнуудаа саг соонь элирүүлдэг байгаа һаань, фабрикын хүдэлмэри нилээд урагшатайгаар ябаха байгаа. Секретарь нүхэр Каратуев партийна суглаанай шиидхэбэриин дүүргэлтые хинан шалгадаггүй, тэрэнэй дүүргэлтые хангадаггүй байгаа гэжэ коммунистнууд Сафронова, Дёмин гэгшэд шүүмжэлээ. Ажалай журамые бэхижүүлхэ тушаа партийна организаци биратай юумэ хээгүй гэжэ коммунистнууд зүб шүүмжэлээ.

Алба захиргаанай аппарадай хүдэлмэрие һайжаруулха асуудал советскэ эмхи зургаануудта хүдэлдэг коммунистнуудай гол анхаралда байха ёһотой. Эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд гүрэнэй журамые наринаар сахиха, даалгагдаһан хэрэгтээ харюусалгатайгаар хандаха, ажалшадһаа ороһон гомдол ба бэшэгүүдтэ тон анхаралтайгаар хандаха нангин уялгатай. Ажал хэрэгтээ албан хойрогоор хандадаг, нобшо назагай ябадалтай, ажалшадай гомдол ба бэшэгүүдые саг соонь хаража үзэдэггүй хүнүүд шангаар шүүмжэлэгдэхэ ёһотой. «Заготзерногой» республиканска конторын партийна организацида болоһон тоосоото-һунгалтын суглаан дээрэ партийна бюро аппарадай хүдэлмэрие һайжаруулха, хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые дээшэлүүлхэ асуудалнуудаар һонирходоггүй байгаа гэжэ коммунистнууд зүб шүүмжэлээ. Эгээл иимэһээ аппарадай зарим хүдэлмэрилэгшэд харюусалгаяа мартажа, партийна органуудай директивэнүүдые хаһа саг соонь дүүргэдэггүй байба.

Райсоведэй партийна организациин секретарь нүхэр Колосов тоосоото үе соогоо ехэ муугаар хүдэлөө гэжэ коммунистнууд шүүмжэлээ. Нүхэр Колосов аппарадай хүдэлмэриин горьтойхон дутагдалнуудта хамаагүйгөөр хандадаг байба. Партийна болон гүрэнэй журамые бэхижүүлхэ тушаа зохихо хэмжээ абадаггүй, коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэ коммунистнуудай анхаралые хандуулдаггүй байһанайнгаа түлөө Колосов шангаар шүүмжэлүүлээ.

Ажахын болон культурна байгуулалтые хүтэлбэрилхэ арга шадабарие улам һайжаруулха хэрэгтэ тоосоото-һунгалтын партийна суглаанууд туйлай ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тиимэ дээрэһээ иимэ суглаануудые бэлэдхэл һайнтайгаар, дээдэ хэмжээндэ үнгэргэхэ ёһотой. Суглаанда жиирэй коммунистнуудые олоор хабаадуулан, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлгые үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, дутагдалнуудаа элирүүлхэ шухала. Тиимэһээ партиин айком тоосоото-һунгалтын суглаануудые һайнаар хүтэлбэрилхэ ёһотой болоно. Суглаан бүхэнэй урда тээ бэлэдхэл
наар хэжэ, коммунистнуудай а
ралые дутагдалнуудаа элиру
усадхаха хэрэгтэ зорюулха шу
Тоосоото элидхэл хэхэ хүнүү
илангаяа ехэ хүдэлмэри ябуула
ха ёһотой. Юундэб гэхэдэ, зарим
ретарьнууд элидхэл хэхэдээ ха
хай, һайрхуугаар хэлээд, «уһан
рэ үрмэ тогтоогоод» дүүргэдэг
бии. Жэшээнь, иимэ ушар Ку
рын министерствын партийна
низациин суглаан дээрэ бол
байна. Урдань партбюрогой се
тарь байһан нүхэр Можаров тон
лирхай, шүүмжэлэлгүй элидхэл
Аппарадай хүдэлмэридэхи горь
хон дутагдалнууд тоосоото эли
соо хэлэгдээгүй. Иимэ дутагдал
тай коммунистнууд эбсэхэ ёһо

Тоосоото-һунгалтын суглаануу
даа партийно-эмхидхэлэй болон
тийно-политическэ хүдэлмэрие
шадань һайжаруулха, коммунист
дай үүсхэл хэшээлые бадаруулан
жөөхэ, тэдэнэй түрүү үүргыень
шэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа бол
зэргэтэй. Иимэ суглаанууд д
коммунистнуудай хэлэһэн шүүмж
хы ажаглалтануудта тон анхар
тайгаар хандаха шухала.

Партийна эхин организаци
хадаа манай партиин үндэһэ һу
мүн. Партийна организаци оло
тые хэр зэргээр ударидан хүтэ
рилнэб, тэрээнһээ ажахын
культурна байгуулалтын амжа
бухыдөө дулдыдадаг гээшэ. Э
тиимэһээ тоосоото-һунгалтын
лаануудые үнгэргэхэдөө парт
эхин организацинуудые улам б
жүүлхэ хэрэгтэ коммунистну
гол анхарал хандуулагдаха з
тэй.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ, КПСС
городской райкомой секр

[..]УМКАНАЙХИД ХЭЛЭҺЭНДЭЭ ХҮРЭХЭ ЁҺОТОЙ

[..]-56 онуудай үбэлжэлгые [..]най аймагай колхозууд ехэ [..]тэй байдалда үнгэргэһэн [..]жээл ехэ дутамаг байһан [..]дэ шэмэтэ болон концент[..] тэжээл бүришье хомор

[..]лгын иимэ бэрхэшээлтэй [..] үнгэргэгдэһэн дээрэһээ [..]той мал, илангаяа шэнэ түл [..]роо, малай ашаг шэмэ [..]шолоо. Жэшээнь, һү абал[..] дээрээ урда жэлэйхидэ оро[..] центнерээр доошолоо, ноо[..] түсэб—93,9 процент, мяха [..]-96,1 процент дүүргэгдэә.

[..]ай томо колхозуудай нэгэн [..]ой нэрэмжэтэ колхоз (тү[..] нүхэр А. Санжеев, пар[..]организациин секретарь нү[..]Дамбаев) мүнөө жэл малажа[..]ым хүгжөөхын ба ашаг шэ[..]рид дээшэлүүлхын тула со[..]ческэ мүрысөө үүсхэе гэжэ [..] колхозуудта хандаба. [..]озойхид 1957 ондо һү һаал[..]эрэгшэ жэлэйхидэ оробол [..] дээшэлүүлхэ гү, али [..]бүхэнһөө дунда зэргээр 1600 [..] һааха гэһэн социалистиче[..] абаад, тэрэнээ бэелүүл[..] ажахын жэлэй түрүүшын [..]һээ тэмсэжэ эхилбэ. Моло[..]ой үүсхэлые аймагай бусад [..] халуунаар дэмжээд, дээ[..]гдэһэн шэнэ уялгануудые тэдэнээ бэелүүлхын түлөө [..]долго гаргажа байнхай.

[..] жэл эндэ тэжээл нилээдгүй [..]бэлэдхэгдээ. Жэшээнь, аймаг[..]озууд, нёдондо жэлэйхидэ [..]кукурузын силос 10 дахин ехэ [..]үнеэн бүридэ дунда зэргээр [..] дараһан байна. Тиихэдэ [..]ой, Сталинай ба Хрущевой [..]тэ колхозууд үнеэн бүхэн[..] тонно силос дараа. Тус [..]удай үүлтэртэ малай фермэ[..]үнеэн бүхэндэ 8—9 тонно эр[..]артай кукурузын силос [..] Хэрбээ аймагай колхозууд [..]нэ жэлдэ оройдоо зелёнко [..]ыгүй байгаа һаа, мүнөө хам[..]ээ 160—170 мянган центнер [..] хуряажа абаха байна. [..]малай тэжээлдэ ехэхэн һуури [..] һү һаалгые дээшэлүүлгэдэ [..] байна. Мүн эдэ колхозууд [..]ын ба тэжээлэй бусад куль[..]дай эрхим ургаса хуряагаа. [..] нэмэри тэжээл нёдондо[..] орходоо ханигүй ехээр бэл[..] Энээн дээрэһээ харахада ку[..]йхид ерэхэ үбэлжэлгэе бар[..]эхэ тэжээлтэйгээр үнгэргэхэ [..]нь лабтай.

[..]эндэхи һаалишад үнеэдтээ [..]ри 10—10 килограмм силос [..] Энээнэй ашаар һү һаалга [..]һарын түрүүшын 10 хоногто [..] жэлэй энэ үеынхидэ орхо[..] дахин дээшэлбэ.

[..]нөө жэл һү һааха уялгаая [..]ын түлөө ажахын жэлэй тү[..] үдэрнүүдһээ тэмсэжэ бай[..] Үнеэднай мүнөө хуряагдаһан [..]гай ба бусад тэжээлэй [..]ануудай полинууд дээрэ бэл[..] гадна, үдэшэ үглөөгүүр ку[..] силос эдинэ. Тингэжэ үнеэд[..] һаалта нёдондо жэлэй энэ [..] оробол хоёр дахин дээ[..] гэжэ Молотовой нэрэмжэтэ [..] үүлтэртэ малай фермын [..] хөөрэнэ.

СОЛООМО, ЗЕЛЕНКО СОМОЖО АБАХА

Мүнөө жэл аймагай колхозууд бүдүүн болон шэмэтэ тэжээлнүүдээр һайнаар хангагдаһан байбашье, тэдэнээ гээлтэ хоролтогүйгөөр суглуулжа, эртэнһээ гамнажа гаргашалха асуудалда анхаралаа батаар хандуулна. Таряа хуряалгын хүдэлмэри дүүрэһээр үнихэн болобошье, полинууд дээрэһээ солоомо суглуулагдажа, һүрилэгдөөгүй байна. Октябриин 15-най байдалаар эндэ 7 мянга шахуу гектар талмайн солоомо хуряагдаагүй байна.

Мүн малай үнэтэ тэжээл болохо зелёнко булта сабшагдажа, суглуулагдаагүй. Мүнөө бүхы абтаха зелёнкын оройдоо гурбанай нэгэ хубинь һүрилэгдөө, үлэгшэнь поли дээрээ хэбтэһэн зандаа. Теэд энэ хүдэлмэреэ эрид түргэдхэхын түлөө эндэхи колхозууд болон МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд хэмжээ абанагүй.

Тиихэдэ Сталинай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд бии байһан үбһөө мүнөө хүрэтэр хэмжүүрээр тушаажа абаагүй байна. Энээн дээрэһээ үбһэ, силос ба бусад тэжээлнүүдые хайша хэрэгээр гаргашалха ябадал үзэгдэнэ. Жэшээнь, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гахайн фермынхид тэжээлээ хайра гамгүйгөөр гаргашална. Эндэ таряанай һүүл буйлуулагданагүй, миил газар дээрэ адхаад, гахайнуудтаа эдюулнэ. Энэ мэтын баримтанууд бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

МАЛАЙНГАА БАЙРАНУУДЫЕ ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭН БОЛГОХО

Һүүлшын хэдэн жэл соо аймагай колхозууд ниитынгээ адуу малые һайн, типовой байрануудаар хангаха талаар нилээд ехэ хүдэлмэри ябуулаа. Эндэ үнеэдэй, хонидой байха ба бусад типовой байранууд олоор баригдаа. Хрущевой, Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд зоотехническэ барилгын түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Гэбэшье, дээрэ дурсагдаһаншье ба аймагай бусадшье колхозуудта илангаяа үнеэдынь һайн байраар хүсэд хангагдаагүй байна. Энээнһээ боложо, эндэхи колхозууд һаамхай үнеэдээ бултыень уянда байлгажа эдеэлүүлхэ, үбэлэй хүйтэндэ малдаа силос үгэхэ аргагүйдэнэ бшуу.

Малай байрын талаар илангаяа Калининай, Кировэй нэрэмжэтэ колхозууд ехэ муу байдалтай. Тус колхозуудай малайнь байранууд ехэнхидээ хуушаржа, заһабарилагдахаар болонхой. Теэд тэдэнээ заһабарилха тушаа эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд һанаагаа зобоногүй.

Мүн эндэ хонидой байха байранууд ехэ дутуу. Багаарнь тоолоходо, мүнөө 10 мянга шахуу хонид үбэлэй байрагүй байһаар. Аймаг дотор 12 мянган толгой хонидой байха 24 хото баригдаха гэжэ хараалагдаһан аад, тэдэнэй миил дүрбэниинь ашаглалгада оруулагдаа. Мүнөө Хүнтэйн талада малай эдисэ һайн. Тиин аймагай колхозууд тэндэхи зелёнкын узуурта хонидоо адуулжа, һайнаар таргалуулха арга боломжотой аад, тансал байрагүй дээрэһээ тэрэнээ хэрэглэнэгүй.

Ниитынгээ мал һайн байраар хангаха хүдэлмэри эндэ яахадаа иимэ хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байнаб гэхэдэ, үбһэ, таряа хуряалгын үедэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд «урид малайнгаа тэжээл бэлдэе, һүүлдэнь байрыень бэлдэнэ бэзэбди» гэжэ барилгашадаа хуряалгын хүдэлмэридэ гаргаһан юм. Энэнь ехэ буруу ябадал болоо. Мүнөө хүйтэн боложо, малай дулаан байрада орохо болоод байхада, аймагай нэгэшье колхоз малайнгаа байрануудые хүсэд бэлэн болгоодүй байха юм. Шэнэ барилгануудые дүүргэхэ ба хуушан байрануудые заһабарилха хүдэлмэриие эршэмтэйгээр ябуулжа, эдэ үдэрнүүдтэ хүсэлдүүлхэ гээшэ шухала зорилго болоно.

АЖАЛ ЕХЭТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИИЕ МЕХАНИЗАЦИЛХА

— Овощь, хартаабха болон тэжээлэй бусад культурануудай эшэ набша колхоз бүхэндэ элбэгээр суглуулагданхай. Тэдэниие үбһэ, солоомотой буйлуулжа, үнеэдээ эдеэлүүлхэ байгаабди. Тиигэбэлнай һү һаалга дээшэлхэ һэн. Теэд мүнөө аймагай нэгэшье колхоздо кормозапарнигууд бэлэн болгогдоогүй байна. Малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэриие механизацилха хүдэлмэри ехээр унжагайржа байна, — гэжэ Баргажанай МТС-эй главна зоотехник нүхэр Бубеев хөөрэнэ.

Энэнь зүб. Мүнөө тус МТС харьяата колхозуудайнгаа малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй. Колхозуудай үүлтэртэ малай фермын типовой байранууд механизацилагдаха байһан аад, аяар 2 жэлэй турша соо хооһон үгэ зугаа болохоһоо бэшэ, бодото дээрээ юуншье хэгдэнэгүй, харин жэлһээ жэлдэ хойшолуулагдажа байдаг. Тиихэдэ колхозуудай худалдажа абаһан автоуһалуури, дүүжэн харгы, уһанай насосууд, үнеэ һааха агрегадууд миин жэбэржэ хэбтэхэ юм. Мүн МТС харьяата колхозуудтаа механизированнэ худагуудые бариха уялгатай байһан аад, тэрээнээшье дүүргээгүй үлэшоо.

Хуряалгын хүдэлмэриин һүүлээр МТС-эй дирекци зарим механизаторнуудаа малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилхыень колхозууд бүхэндэ эльгээһэн байна. Тэрэ гэһээр олон хоног үнгэрбэ. Теэд колхозой фермэнүүд дээрэ нэгэшье МТС-эй механизатор харагдаагүй байһаар. Эдэ механизаторнуудайнгаа хүдэлмэриин хойноһоо МТС-эй директор нүхэр Печкин ямаршье хиналта хэнэгүй.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй талаар бии байһан эдэ дутагдалнуудаа аймагай колхозууд болон МТС түргэн зайсуулха бүхы арга боломжотой. Тэдэнээ хэрэглэбэл — курумканайхид малайнгаа үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, үнеэн бүхэнһөө 1200 литр һү һааха гэһэн уялгаяа дүүргэжэ шадаха байһаниинь дамжаггүй.

О. Раднаев, манай корр.

КУДАРЫН АЙМАГТА

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАД

Кударын аймагта малай байрануудые бариха хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана. Мүнөө колхоз бүхэндэнь саг үргэлжын бригаданууд бүридүүлэгдээд, тэдэнэй хоорондо социалистическэ мүрысөөн эмхидхэгдэнхэй. 3-дахи кварталай барилгын түсэб аймаг соонь 315 процент дүүргэгдээ.

Малай байра барилгын талаар амжалта туйлаһан энэ аймагта БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг, мүн түрүү барилгашадые шагнахын түлөө мүнгэн шан үгтөө.

25 ЖЭЛЭЙ ОЙ

— Танай колхоздо хэн эрхим хонишон бэ? гээд асуугаа һаатнай, Гомбожап Гындупович Гындупов,—гэжэ Хрущевой нэрэмжэтэ колхозойхид харюусаха.

Нүхэр Гындупов хонишон болоһоор 25-дахи жэлээ хүдэлмэрилжэ байна. Дааһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө хандадаг дээрэһээ, жэл бүхэндэ амжалта туйладаг юм. Тэрэнэйнгээ түлөө нүхэр Гындупов БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар 2 дахин шагнагдаһан, 1934 ондо колхознигууд-ударнигуудай съездын делегат боложо Москва ошоһон байгаа.

Һаяхан колхозой гэшүүд энэ хонишоной ажалай 25 жэлэй ойе тэмдэглээ. Хонишон Гомбожап Гындупович үгэ абаад, иигэжэ хэлээ һэн: «Би 66 наһатай болооб. Хэршье үндэр наһатай болобошье, колхозойнгоо ажалда үнэн сэхээр хүдэлмэрилхэб. Хонин һүрэгые улам олон болгохын, тэдэнэй ашаг шэмые улам дээшэлүүлхын тула оролдохоб»,—гэжэ мэдүүлээ.

ТҮРҮҮ ҺУУРИ

Ехэ-Кударын МТС-эй дирекци ба партийна эхин организаци таряа хуряалгын үедэ механизаторнуудай хэһэн хүдэлмэриин зарим дүнгүүдые гаргаба. Тэрэнэй ёһоор, суута комбайнер Иннокентий Жарников мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ.

С. Андреев.

РЕДАКЦИДА ЕРЭҺЭН БЭШЭГҮҮД

Бурядай эдеэ хоол столовонуудта юундэ үгыб?

Улан-Удын столовонуудай трестын ахалагша нүхэр Роговойдо Ц. Бадмаевай хандаһан бэшэг «Бурят-Монгольская правда» газетэдэ толилогдоо һэн. Энэ бэшэг соогоо трестын ахалагшые зүб шүүмжэлээ гэжэ һананаб. Бурят зоной эртэ урда сагһаа хойшо хэрэглэдэг байһан эдеэ хоолой зүйлнүүд республикын столовонуудта олдохогүй байна. Энэ асуудалда эдеэ хоолой эмхи зургаанууд анхарал табидаггүй. «Байкал» рестораниешье абаад үзэе. Ондоо тээһээ ерэһэн хүн национальна (гэхэ гү, али бурят) хоолыетнай эдеэд үзэел гээ һаань—үгыл гэхэһээ ондоо харюу дуулахагүйт. Теэд, үнэндөө бурят зон олон янзын эдеэ: төөлэй, харма, бууза болгохо, мяха бүхэлеэр шанаха, шүлэ гаргаха, талха, (зөөхэй) шанаха, айраг тараг бүрэхэ, аарса халааха гэхэ мэтээр элдэб олон янзын эдеэ минарлан буйлуулжа бэлдэдэг бшуу.

Эдэ хоолнууд бурят хүнэй эгээн дуратай, эгээн хүндэтэй эдеэн юумэл даа. Эдэниие эдеэд лэ ажалдаа гарадаг, айлшадаа хүндэлдэг заншалтай ха юм. Иимэ хоол хүнэй бэедэ шэмэтэй, шэнгэсэтэй байдаг.

Эдеэ хоол буйлуулагшад бурят ёһоной элдэб хоол бэлдэхэ асуудалда анхарал табижа, республикын столовонуудта бии болгохо ёһотой гэжэ һанагдана.

Хүршэ арадуудаймнай түлөөлэгшэд, туристнууд, аяншалагшад, ондоо нютагуудһаашье ерэһэн хүнүүд Бурят-Монголой республикын столовонуудта национальна хоолоор хүндэлүүлхэ дуратай байха, һонирхохонь лабтай.

С. Цыренов.

Радиогоо заһаял

1949 ондо Закаменай аймагай «Коммунизм» колхозой дэргэдэ 200—300 точко хангаха хүсэтэй шэнэ радиоузел тодхогдоо һэн. Тиигээд дүтэ шадарай «Коммунизм», Кагановичын нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд радио шагнадаг болоо бэлэй. Гэбэшье, колхозуудай хоорондохи лини хэдэн газараар таһараад, Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэй гэртэхи радио дуугархаяа болишонхой. Мүнөө тэрэ радиоузел гансахан «Коммунизм» колхозойшье гэшүүдэй эрилтые хангажа шадахаяа болинхой.

Тэрэнээ арад зондо ашатай туһатайгаар хэрэглэхын тула колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд оролдолго гаргаха ёһотой байгаа. Хэрбээ оролдоо һаань, бэлэн байһан линиие заһахань барагтайл хэрэг байгаа. Теэд, эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд (нүхэр Санжитов, Цыренов) оройдоо хэрэгсээнэгүй.

Ш. Базаров.

Парикмахерска хэрэгтэй

Республикын толица—Улан-Удэмнай һүүлэй үедэ улам болбосон түхэлтэй боложо байна. Гэхэ зуура, коммунальна ажахын талаар ехэ дутагдалнууд бии байһаар. Жэшээлбэл, городой захын районуудта (Лысая гора, Аршан тосхон гэхэ мэтэдэ) мүнөө хүрэтэр парикмахерска нээгдээгүй. Тэндэхи ажалшад парикмахерскада орохын тула город ерэхэ гү, али ПВЗ ошохо баатай болоно.

Энэ районуудта нэгэ—хоёр мастертай багаханшье парикмахерсканууд нээгдээ һаа, мүнөөдөө болохо һэн.

М. Михайлов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Иигэжэ байхада хонидынь олошорхо, үүлтэрынь һайжарха гү?“

Яруунын аймагай Эгэтын МТС-эй харьяата колхозуудта хонидые ороондо оруулха хүдэлмэри муугаар эмхидхэгдэнэ. Кировэй, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозууд хонидоо искусственнаар үрэжүүлхэ хэрэгые таһалдуулжа байна гэһэн статья манай газетын сентябриин 23-най номерто толилогдоһон юм.

Статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байгаа гэжэ манай редакцида Яруунын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таряшинов мэдээсэбэ. Эгэтын МТС-эй хүдэлмэриин тоосоон, мүн тэрэнэй харьяата колхозуудта хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэ тухай асуудалнууд аймагай Соведэй сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Мүнөө Сталинай, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозуудта эхэ хонидые искусственна аргаар ороондо оруулха түсэб дүүрэһэн байна. Мүн «Коммунизм» ба Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудта хони үрэжүүлхэ 2 пункт хүдэлмэрилжэ байнхай.

Ороонной кампаниин түсэб таһалдуулһанайнь түлөө Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фоминдо партийна зэмэ тохогдоо.

„Һүрилэгдэһэн үбһыень мал эдинэ“

Иимэ гаршагтай бэшэг манай газетын октябриин 2-ой номерто толилогдоһон юм.

Яруунын мяха-һүнэй совхозой зундаа һүрилэгдэһэн үбһэниинь малда гэшхэгдэжэ байна. Мал адуулагшад Уваров, Быков өөһэдынгөө уялгада харюусалгагүйгөөр хандана гэжэ тэрэ бэшэг соо хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида Яруунын мяха-һүнэй совхозой директор нүхэр Зайцевай мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байжа, тэдэ дутагдалнуудые усадхахын тула зохихо хэмжээнүүд абтаа. Үбһэ, зелёнко, турнепс, капуста болон бусад культурануудые гэмтээһэн хүнүүд хуулиин ёһоор хэһээгдээд, тэдэнһээ 890 түхэриг нэхэжэ абтаһан байна.

Мария Плотникова Нижне-Ангарска загаһанай комбинадта олон жэл соо хүдэлмэрилжэ байнхай. Мүнөө нүхэр Плотникова Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. Плотникова. Н. Матвеевэй фото.

Ерэхэ жэлэй түсэбөөр...

[..]... Катерта гү, али пароход[..]д, зунай халуунда энэ [..] далайгаар тамаржа ябаха [..] һайхан гээшэб? Нюдэ алда[..]һоо һубарилдан ерэһэн мүн[..]нууд эрье тээшэ эбхэрэн [..] ошожол байдаг. Баруун [..]эбшээтэй сарюун тунгалаг [..] катер «Святой нос» гэжэ [..]далай урдуур тойрожо яба[..]

[..]тэ суба үмдэһэн, хүрин [..]айтай залуубтар наһанай [..] катер дээрэ ганса газартаа [..]гүй зогсожо, аяар холо хал[..]дажа байһан «Ехэ Ушкан» [..]ые хёрхо хурсаар шэртэнэ. [..] ехэхэн бодолгото болоһон [..] байгаа.

[..] долгинуудые хушуутаараа [..] ябаһан катерай командир [..]Шустов өөрынгөө туһалагша [..]то хандан хэлэнэ:

[..]одя, харалдаа, Виктор Ва[..]ай хожом губшуураа таби[..] ажаглан хадуужа ябаһа ха, [..]дахагүйл байха.

[..]ни губшуур табиха шэнэ [..]жо ябана бэшэ аа гү, — [..]рнов харюусаба.

[..]егүй командирай таһалгада [..]эн залуу бригадир Мень[..]баяа тайлажа энеэбхилэн [..]мандирта хандана:

[..]ска аралһаа Орловой ху[..]тэр губшуур табижархёо [..] шэнээн ехэ загаһа бариг[..]шэб, энээниие мэдэнэ [..]

[..]хирэ эндэшни үргэниинь [..]лометрһээ үлүүтэй ха юм. [..]Пастогай үргэниинь хэрэг[..] харин уһанай гүнзэгы, һалхинай шэглэл хоёр хэрэгтэй ха юм. Энэл дурыем татана. Сохом энээгүүр омоли һүрэгөөрөө хойшоо үнгэрнэ ёһотой. Тиихэдэ губшуур хаядаг бригаданууд энэ үй түмэн загаһые дэмы алдана. Эндэ губшуур уяжа табяа һаа, яаһаншье һайн бэлэй даа,—гэжэ бригадир ехэ халаглан хэлэнэ.

— Бүхы катернууд, пароходууд имагтал энээгүүр ябажа гарадаг гээшэ, теэд ши энэ сэхэ замые хадууруулха һанаатай гүш даа,—гээд Шустов ташаганаса энеэжэрхинэ.

— Байгал далай ехэ ха юм, пароходой гараха газар үлэхэ бэзэ,—гээд бригадир сухалтайшагаар хэлэбэ.

Нёдондо зун болоһон энэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр, бригадир Меньшиков һанаһандаа хүрэхэ тухай үргэлжэ бодожо ябаа.

Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой клуб соо удаан үргэлжэлһэн хамтын суглаан дээрэ Меньшиков Баргажан тохойн Каргада гэжэ газарта уянай губшуур табихые дурадхаа һэн. Шүүмжэлэгшэд олон байгаа. 82 наһатай загаһашан үбгэн Королев энээниие шэхэндээшье дуулаха дурагүй байжа, олон табан үгээ дэлгэн, новаторые ёгтолбо.

— Каргадада губшуур табиха гэһэн энэ хүниие харагтыл даа. Виктор, ши губшуураа һалхинһаа хамгаалхын тула огторгойн одо мүшэдһөө барижа уяха гээ гүш. Бүхэли наһаяа эндэ үнгэргэһэн буурал сагаан толгойтой үбгэд баруун гү, али хойто зүгэй һалхи мэдэхэеэ болёо гэжэ бодоно хаш даа. Губшуурышни һалхин эрье дээрэ гаргажа хаяхал. Шинии туршалга колхоздомнай ямар ехэ гарзатай байха гээшэб. Каргадада гансахан губшуураар агнажа үтэлөөбди, — гэжэ байжа тэрэ үбгэн удаан шашаба.

Танай 20 хүнтэй бригада юрын губшуураар һүүлэй хоёр жэл соо гарзаһаа ондоо юушье колхоздо үгөөгүй. Тиихэдэ Стулевой 7 хүнтэй бригада уягдадаг губшуураар хори дахин ехэ загаһа бариба. Омоли эрьедэ дүтэлжэ ерээд амандамнай өөрөө орохо шэнгеэр хүлеэжэ байдаг заншалаа орхижо, тэрэниие бэдэржэ олохо, бариха, гүрэнэй түсэб дүүргэхэ ёһотойбди, — гэжэ новатор тодо шангаар мэдүүлбэ.

Суглаан дээрэ олон хүн үгэ хэлээ. Меньшиковэй бригадын залуу загаһашад бригадирайнгаа һанаашалгые илангаяа халуунаар дэмжэбэ. Гар үргэлгын болоходо, новаторнууд олонхи дуугаар диилээ һэн...

Июниин нэгэ үдэр. Бригадын гэшүүд эрье дээрэ загаһа барилгын хэрэгсэлнүүдые дабирхайдажа, тааруулан холбожо, губшуураа дэлгэжэ эхилээ. Тиихэ зууран Виктор Васильевич Меньшиков моторно онгосоор далайда гаража, губшуур уяжа табиха гэһэн газарайнгаа гүнзэгые нарин һайнаар шэнжэжэ үзэбэ. Эрье дээрэ бэшэ, харин эрьеһээ 1200 метр зайтай газарта далайда гол аргамжын үзүүр байха, тиихэдэ загаһа бариха нэгэдэхи хаалта 800 метр, хоёрдохи хаалта — 1200 метр байха, хоёрдохи хаалтые эрьеһээ 3200 метр зайтай газарта 17 метрын гүнзэгыдэ табиха гэжэ Меньшиков шиидэбэ.

Һалхинай болоходо губшуураа байрандань байлгаха гэһэн мүн лэ тон шухала зорилго бригадын үмэнэ табигдаа һэн.

— Губшуур дээгүүр долгинуудай үнгэрхөөр гүнзэгыдэ губшуурай хаалтые аргамжада бүхэлэн уяха гэжэ бригадир хэлээ.

Энээниие бэелүүлхын тулада загаһашад арбан табан тонно шулуу зөөжэ эрьедэ асараа. Утаашаа 20 метрын дүшэ гаран модо бэлэдхэгдээ. Якорьнууд, туулгатай түмэр аргамжанууд хэрэглэгдээ. Найман үдэрэй туршада губшуураа байха газартань табижа дүүргэһэн байна.

Үдэшэлэн загаһашад эрьедээ бусажа ерээд, байрадаа амарба. Урдань загаһа барижа байгаагүй газарта губшуур табихада ямар аша үрэтэй байхаб гэжэ хүн бүхэн дотороо боложо байгаа һэн. Ушарынь Каргадын эрье шадар һалхигүй номгон, имагтал губшуураар загаһа барижа болохо гэжэ хүнүүд үниһөө хойшо тоолодог байһан юм.

Тэрэ һүни һалхигүй үнгэрөө. Үглөөгүүр. Наранай һаяхан мандажа байхада Меньшиковэй бригадынхид гүльмээ үзэхэ гэжэ ошобо. Тэдэнэй һуужа ябаһан онгосын моторой абяан үглөөнэй һэрюухэн тунгалаг агаарта далай дээгүүр холо хүрэтэр сууряатана. Сэнхир торгон сэлмэг огторгойдо сагаахан далита сахали шубууд эрьелдэн, загаһанай һүрэгэй ябаһаниие гэршэлнэ. Губшуур дүтэлөө...

— Харагтыл даа, омоли ороо,—гэжэ загаһашан Валя Королева хашхарба.

— Манай бригадир Байгалай үнинэй загаһашан ха юм, загаһанай хаана эшээлжэ байдагые мэдэхэл байха даа,—гэжэ эдир Федя Низовцев дуугарна. Гансахан бригадир Виктор Васильевич эдэ үгэнүүдые дуулаагүй шэнги боложо, буруу харашаба. Юрэнь, даруу зантай хүнүүд өөрыгөө магтуулхадаа иигэжэ шэхээ баридаг бэшэ аал даа...

Теэд юун болоо гээшэб? Загаһашад губшуурайнгаа аргамжа татахадаа, нэгэшье метр үргэжэ шадаагүй. Далайн оёорто табигдаһан якориинролигһоо аргамжань мултарһан байшоо.

Загаһашадай эгээн үнэтэй, эгээн шухала юумэниинь губшуур байдаг тула, тэрээндээ хамаг һанаагаа табидаг, бүрин бүтэнөөр эдлэхые оролдодог юм. —Губшуураа татагты, — гэжэ Виктор Васильевич захиралта үгэбэ. Губшуур аргааханаар дээшээ хөөрэжэ түрүүшын омолиин хашарһан мүнгэтэн яларба. Энэ түрүүшын үдэр загаһашад 100 гаран центнер шахуу загаһа бараа:

— Түрүүшын олзо барагтай һайншье һаа, бүри ехэ омоли бариха аргатайбди, — гэжэ бригадир хэлээ. —Губшуур ехэ хүндөөр үргэгдэнэ, тэрэниие болюулха арга зохёохо хэрэгтэй.

Тиин загаһашан Цибанай зохёоһон губшуурта хубилалта оруулжа, тэрэниие хүнгэхэнөөр татадаг болгобо. Мүнөө энэ бригадир-новаторай зохёоһон арга Байгалай зүүн хойто эрьеын губшуурнуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. «Байгалай уямал губшуурнууд» гэжэ инженер Громовой ном соошье Меньшиковэй ухаалан зохёолго тодорхойгоор зураглан харуулагдана.

Энэ жэлдэ Меньшиковэй бригада олон мянган пүүд загаһа түсэбһөө гадуур гүрэндөө үгөө. Туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амардаггүй Виктор Васильевич Кедрово хушуун ба Хуурай гол гэжэ урдань ашаглагдаагүй байһан шэнэ нуурта загаһа барихые шиидэбэ. Кедрово хушуунай дэргэдэ загаһашад август һара соо нэгэ дахин татахадаа 124 центнер загаһа бараа һэн. Жэлэйнгээ түсэбые аяар июль һарада дүүргээд, мүнөө нүхэр Меньшиковэй бригада 1957 оной түсэбые бэелүүлжэ байна. Гансахан июль һара соо Виктор Васильевич хэһэн ажалайнгаа түлөө 10 мянган түхэриг мүнгэ абаа. Энэ загаһашанай һара бүриин салин дунда зэргээр 8 мянга гаран түхэриг болоно.

Тэрэнэй бригадын загаһашад Дмитрий Шелковников, Иван Дученко, Валя Меньшикова, Зина Меньшикова, Федор Низовцев гэгшэд колхозойнгоо солото хүнүүд болонхой.

Эдэ бригадын жэшээтэ һайнаар ажаллаһанай ашаар Баргажанай аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз загаһа бариха жэлэйнгээ түсэбые августын 25-да дүүргэжэ, гүрэндөө 600 гаран центнер загаһа даалгабариһаа гадуур тушаагаа. Мүнөө колхоз 1957 оной түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Г. ШЕЛКОВНИКОВ.

Хүгжэмэй һургуули Хэжэнгэдэ нээгдэбэ

«Хэжэнгын гол» гэжэ дуун манай республикын олон нютагуудта мэдээжэ болонхой. Энэ дууе, мүн бурят арадай бэшэшье дуунуудые ирагуу һайханаар аянгалан татадаг Хэжэнгэ нютагһаа гараһан мэдээжэ болоһон артистнуудшье баһал олохон гээшэ. Хүн зоноймнай культурын түргэн ургажа байхада ходормо хурдан шадабаритай,, эрдэм мэргэжэл ехэтэй хүгжэмэй хамаг орёо нарин нугалбаринуудые һайн мэдэхэ хүнүүд манда хэрэгтэй болоно ха юм. Энээниие хараадаа абан, мүнөө жэлдэ манай республика дотор эгээ түрүүшын хүүтэдэй хүдөөгэй хүгжэмэй һургуули Хэжэнгэ тосхондо нээгдэбэ.

Сахариглан урдаһан Хэжэнгэ голой хойто урда эрьеэр жэрыһэн Хэжэнгэ тосхоной хойто захада сагаан боро шифер хушалтатай хоёр дабхар шэнэ байшангай баруун хойто буланда юрэ бусын нэгэ класс оршодог. Тэндэ парта, самбаршье гэжэ байхагүй. Харин нэгэ хэды стул, нэгэ фортепиано байха юм.

Энэ һургуули оройдоо хоёрхон багшатай юм. Тэдэнэй нэгэн залуухан багша Тамара Яковлевна Байкалова манда иигэжэ хөөрэбэ.

— Манай һургуулида 35 үхибүүд һурадаг. Тэдэнэй 21-ниинь — фортепианада, 14-ниинь баянда наадажа һураха юм. Недели соо һурагша бүхэн хоёр час хүгжэмэй хэшээл ганса гансаараа абадаг, гарагай

нэгэндэ һурагшад бултадаа сугларжа хүгжэмэй грамотада, хамтаараа дуулажа һурадаг юм.

Энэ һургуулида үхибүүд 7 наһатайһаа хойшо абтадаг. Тиигэжэ манай хүдөөгэй ажалшадай үрэ хүүгэд совет засагай ашаар бага балшар наһанһаа хүгжэмдэ һураха, али бүхы талаараа эрдэмтэй хүнүүд болохо аргатай байна.

Бадмын Ж.

Б. БАТОЕВ

Дурлалсаһан хоёрой дуун*)

(Дуэт)

— Хайрата үелһэн нүхэрни,
Хоёрхон гарханаа һарбайгыш.
Холшор зулгыхан амарагни,
Хоёр нюдөөрөө энеэбхилыш.

— Наһандаа намтаяа һуухал һаа,
Налархай илдамхан байгаарай.
Үеын нүхэртэй байхал һаа,
Үгэеэ үгэхөө мэдээрэй.

— Наһандаа шамхантай һуухал
Наһанай нүхэр болыш даа.
Үнэн зүрхэнһөө дурланалби.
Үгэеэ үгэнэб шамхандаа.

— Үнэнхэн зүрхэнһөө дурлаал һаа,
Өөрынгөө болгохы бодоорой.
Һаядаа абаха байгаал һаа,
Һара үдэрөө дуулгаарай.

— Айдархан ганса амарагни,
Абындаа хүлеэгээд байгаарай.
Арбан табанай үдэшэлэн
Абаашахаа ерэхым мэдээрэй.

— Хүргэхэ нүхэд олон байха,
Кузовтай машинаараа ерээрэй.
Хүндэтэ нүхэд хүргэлсэхэ
Хүндэлхэеэ мэдэд гээрэй.

— Һанаагаа ехээр зоболтогүй,
Һайнаар угтахаб даа найдаарай.
Олоороо хүргүүжэн хамаагүй
Ундан байхал даа хашалангүй:

— Үнинэй дурлаһан нүхэрни,
Үгэеэ үгэбэш намахандаа.
Хододоо һанаһан бодолоо
Хамтаран байжа дуулая даа.

— Үнэн зүрхэнһөө дурлалсаабди,
Үргэлжэ хоюулан һуухабди.
Хоёрхон халуухан зүрхэмнай
Хододоо хамтахан булгилхал.

*) Дуу андалдаха (хаялсаха) ёһоор дуулабал зохино.

ҺАИХАН ДАА ТҮРЭЛ НЮТАГНИ

(Дуун)

Хабтагай тала нютагнай
Хонин һүрэгөөр баян даа.
Хүндэтэ олон нүхэднай
Колхозоо хүгжөөн байнал даа.
Түрэһэн нютагни гоё байна
Түбхинхэдэжэ һуухам ха.
Уужам үргэн нютагнай
Уһан, ногоогоор баян даа.
Ударник габшагай нүхэднай
Ургаса ехээр хуряанал даа.
ДАБТАЛГА:
Харануур нютагаа бусажа,
Колхозник боложо хүдэлхэм.
«Коммунизм» колхоздоо ерэжэ,
Ханилһан гансатаяа жаргахам.
ДАБТАЛГА:

ХИЛЫН СААНАҺАА ЕРЭҺЭН ТЕЛЕГРАММАНУУД

КПГ-эй ЦК-гэй хоёрдохи пленум дээрэ

БЕРЛИН, (ТАСС). Дюссельдорфоһоо АДН агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Германиин Коммунистическэ партиин съездые 1957 оной нэгэдэхи хахадта зарлаха тухай шиидхэбэри октябриин тэн багта болоһон Германиин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум дээрэ баталан абтаһан байгаа. Политическэ болон эмхидхэлэй бэлэдхэл КПГ-эй ЦК-гэй секретариадта даалгагдаа.

Милитаризацида эсэргүү, эрхэ сүлөөгэй түлөө, эб найрамдалай түлөө, эбэй гуримаар, демократическа үндэһэ һуури дээрэ Германиие нэгэдүүлхын түлөө тэмсэһэнэйнгээ түлөө Баруун Германиин түрмэнүүдтэ хаалгатай байһан бүхы хүнүүдтэ халуун зүрхэнэй, ахадуутэй амаршалгые ЦК-гэй пленум эльтээгээ.

Политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдагшадые сүлөөлхын, КПГ-е хориһон ябадалые болюулхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэхыень уряалан КПГ-эй ЦК бүхы немецүүдтэ хандаа.

Великобританиин комсомолой съезд

ЛОНДОН, октябриин 28. (ТАСС). Үсэгэлдэр үдэшын заседани дээрэ Великобританиин комсомолой 21-дэхи съездын делегадууд сэрэгэй уялгата албанай болзорые дары түргэн хороохо, тиихэдэ саашадаа сэрэгэй уялтата албые хүсэд болюулха ябадалые туйлахыень Англиин залуушуулые уряалһан резолюци баталан абаа.

Мароккодо шэнэ правительство байгуулагдаа

ПАРИЖ, октябриин 27. (ТАСС). Мароккодо шэнэ правительство байгуулагдаа гэжэ газетэнүүд мэдээсэнэ. Энэ правительствын составта «Истикляль» гэжэ националистическэ партиин 9 гэшүүд болон партийна бэшэ 7 хүнүүд ороо. Си Беккаи (түрүүнэй правительствые толгойлжо байһан) министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ болоо.

Балафредж гэгшэ гадаадын хэрэгүүдэй министрын тушаалда үлөө.

Дундада далайдахи французска сэрэгэй корабльнууд ондоо тээшэ ябуулагдана

ПАРИЖ, октябриин 28. (ТАСС). «Фран-Тирер» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, французска сэрэгэй корабльнууд Алжирһаа зүүн зүг тээшэ гаража ябаа. Тэдэнэй дунда борт дээрээ десантна частьнуудтай тусхай суднанууд бии.

Үсэгэлдэр «Жорж Лейг» гэдэг французска крейсер Ла-Валетта гэдэг портдо (Мальта) ерээ гэжэ мүн тэрэ газетэ мэдээсэнэ.

ВЕНГРИДЭХИ БАЙДАЛ ТУШАА

Буудалга болюулха тухай Имре Надиин захиралта

БУДАПЕШТ, октябриин 28. (ТАСС). Правительствын сэрэгүүдэй зүгһөө буудалга дары түргэн болюулха тухай Венгриин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Имре Надь гэгшын захиралта мүнөөдэр Будапештын радиогоор дамжуулагдаа. Правительствын сэрэгүүдтэ добтолхо сэхэ аюулай байһан ушартал буудалга хэжэ болохо гэжэ хэлэгдэнэ.

Энэ захиралтын үндэһөөр сэрэгэй министр болон дотоодын хэрэгүүдэй министр тиимэ удхатай захиралта гаргаа.

Ажалшадай Венгерскэ партиин Центральна Комитедэй шиидхэбэри

БУДАПЕШТ, октябриин 28. (ТАСС). Мүнөөдэр Будапештын радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Будапештдэ ажалшадай Венгерскэ партиин Центральна Комитедэй заседани боложо, тохёолдоод байһан политическэ байдалые зүбшэн хэлсээ. Ажалшадай Венгерскэ партиин Центральна Комитет Венгерскэ Арадай Республикын правительствын мүнөөдэрэй мэдүүлгые дэмжэһэн ба правительствын хүдэлмэридэнь али бүхы дэмжэлгэ үзүүлхэ гэжэ ВПТ-гэй бүхы организацинуудые, бүхы гэшүүдые уряалһан байна. Тохёолдоод байһан онсо байдалые хараада абажа, Центральна Комитет 6 хүн составтайгаар партиин президиум байгуулаад, партиин 4-дэхи съездые богонихон болзор соо бэлдэхэ гэһэн зорилго тэрээндэ даалгаа. Президиумэй түрүүлэгшээр Янош Кадар баталагдаа, гэшүүдээр — Антал Апро, Карой Кишш, Ференц Мюнних, Имре Надь болон Золтан Санто гэгшэд баталагдаа. Энэ президиум өөрынгөө хүдэлмэри хэхэдээ ВПТ-гэй ЦК-гэй Политбюродо болон ВПТ-гэй ЦК-да түшэглэхэ байна.

Венгридэхи контрреволюционно ааша американска ,талаһаа тухирагдаа

США-дахи зарим хүнүүд Венгридэхи контрреволюционно аашын буруу һүрэһэндэ һанаагаа зобоһоноо нюунатүй.

Зүүн Европын оронуудтахи хархис подполиие дэмжэлгэ США-гэй засаг баригшадай политикын хүтэлбэрилхы гол ёһонуудай нэгэн болоһониинь мэдээжэ. Арадай демократиин оронуудай хуулита правительствонуудые унагаажа, оронгдонь США-гэй хүлһэншэд боломоор хархис һүрэгүүдые табиха зорилгоор тус правительствонуудта эсэргүү ябуулга хэхын түлөө американска конгресс олон миллион доллар һомолно. Бүри һаяхан США-гэй конгресс энэ зорилгоор 25 миллион доллар табиһан байна. Арадай демократиин оронуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха гэһэн һэдэлгээ үргэлжэлүүлхэ, тус оронууд дотор капиталистическэ гуримуудые һэргээн тогтоохые һэдэхэ гэжэ США-гэй хоёр гол партинуудай—демократическа, республиканска партинуудай—һунгуулиин урдахи платформонууд соо хэлэгдэнэ.

Венгридэ контрреволюционно подполиин зэбсэгтэ тэмсэл хэһэн тухай мэдээсэлые американска хэблэл угаа ехээр һайшаан магтаа. Тусхайлбал, Венгридэхи контрреволюциин эхин түргэнөөр тараха байна гэжэ найдаһанаа «Нью-йорк уорлд телеграм энд Сан» газетэ редакционно статья соогоо мэдүүлээ.

Нью-Йорк. (ТАСС).

ВЕНГРИДЭХИ БАЙДАЛ

БУДАПЕШТ, октябриин 29. (ТАСС). Будапештдэ эмхи гурим тогтоогдожо байна. «Сабад неп» гэжэ газетэ мүнөө үглөөгүүр хуушанайнгаа хэмжээгээр гараа. Промышленна диилэнхи предприятинууд ажаллажа эхилбэ. Эдеэ хоолой олохон магазинууд нээгдээ. Ажалшадые эдеэ хоолоор хангаха правительственна комитет Будапешт городто хилээмэ, мяха, өөхэ эльгээжэ байна. Ниитын транспорт үшөө ажаллажа эхилээдүй. Гэбэшье, харгы заһаха хүдэлмэришэдэй бригаданууд трамвайнуудай ябаха харгынуудые, электросетьнүүдые заһабарилжа байна.

Будапештын радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, хүдөө нютагуудташье эмхи гурим тогтоогдожо байна. Венгриин Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Имре Надь гэгшын үсэгэлдэр хэһэн правительственна мэдүүлгые Венгриин ажалшад ехээр һайшааба. Энэ мэдүүлгыень Венгриин ажалшадай партиин Центральна Комитет һайшаагаа. Ойрын жэлнүүдтэ правительствын хараалһан хэмжээ ябуулгануудынь тэрэ программа соо хэлэгдэнхэй. Социализм байгуулха программые дүүргэхын түлөө Имре Надь гэгшын хүтэлбэрилдэг венгерскэ национальна правительствотай сугтаа тэмсэхэбди гэжэ промышленна предприятинууд дээгүүр байгуулагдаһан хүдэлмэришэдэй соведүүд мэдүүлнэ.

Хүшэр хүндэ сагай тохёолдоод байхада, фабрика, заводуудаа аршалан хамгаалһан хүдэлмэришэдтэ салин хүлһыень хоёр дахин ехээр түлэхэ гэһэн дурадхалые профсоюзуудай бүхэвенгерскэ совет министрнүүдэй соведтэ эльгээгээ.

Профсоюзуудай бүхэвенгерскэ совет мэдүүлгэ толилоо. Правительствын умэнэһөө Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Имре Надь гэгшын зохёоһон программые бүхыдэнь һайшаана гэжэ профсоюзуудай бүхэвенгерскэ соведэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнхэй. «Һүүлэй һарануудай турша соо профсоюзуудай соведэй президиумэй табиһан шухала эрилтэнүүдые правительствын бэелүүлхээр шиидэһэндэнь бидэнэр ехээр сэдьхэлээ ханаабди, — гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ.

Неругэй мэду…

ДЕЛИ, октябриин 28.
Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһо…
диин премьер-министр Неру…
дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа,…
арадай жаргалта байдалы…
руулхын тулада промышл…
лон хүдөө ажахын үйлэдб…
хы хэмжээгээр үргэдхэхэ ш…
жэ мэдүүлээ. Энэ зорилгоо…
правительство залуу мэргэ…
мэргэжэлээ дээшэлүүлхын…
Хитадай Арадай Республи…
лон бусад оронуудта эльг…
Неру хэлэбэ.
Түгэсхэлдөө премье…
орон дотороо хүдөө ажахы…
ративуудые байгуулха гэж…
КНР кооперативна үргэ…
дэлөөнэй ашаар хүдөө аж…
лээд ехэ дэбжэлтэ туй…
премьер-министр зааба. …
гансал хүдөө ажахын үй…
үргэдхэхэ бэшэ, тэрэшэлэн…
шадта ашаг туһатай байха…
рэ хэлээ.

Югославиин арадта бэлэг… советскэ арадай үгэһэ… баяр ёһололоор нээгд…

БЕЛГРАД, октябриин 28.
Советскэ Союз дотор Ф…
президент Иосип Броз Ти…
хадань Югославиин арад…
скэ арадай бэлэг бол…
һэн машинно-тракторна ст…
гэлдэр Румда (воеводин…
ёһололой гуримаар нээгд…
МТС нээһэндэ зорюула…
общинын ажалшадай мит…
жо, тэрээндэ 5 мянга гара…
баадалсаа.
Митингые Сремско М…
районой арадай ажалай …
тическэ союзай түрүүлэгш…
чич нээһэн байна.
Воеводинын Автономно…
тиин гүйсэдхэхэ вечын т…
Г. Тиквицкий митинг дээр…
лэжэ, энэ бэлэгэй түлөө …
Союзда Югославиин арад…
халан хүргэһэниие мэдүүл…
ниие манай арад эбтэ ба…
гэршэ, Югослави Совет…
хоёрой хоорондохи ня…
ни харилсаанай түлөө э…
мүн гэжэ тоолоно гэжэ т…
Югославида СССР-эй …
дээр саг зуурын этигэмжэ…
даг Ф. Н. Грязнов митинг …
рэшэлэн үгэ хэлээ.

Алжирска арадтай… байһанай тэмдэг д… араб оронуудт… бүгэдэниитын забас… болоно

КАИР, октябриин 28.
Араб зүүн зүгэй оронууд…
болон хэблэлэй дамж…
ёһоор, Алжирай национ…
лөөрэлтын хүдэлөөнэй ху…
хы, ажал-ябуулагшадые ф…
засагаархидай арестовалһа…
руушаан, алжир арадтай …
рилсаанай тэмдэг болго…
оронуудай ажалшад Атла…
океанһаа Персидскэ зали…
мүнөөдэр забастовко хэбэ.
Каирта ба Египедэй бү…
дуудта 24 часай забастовк…

Арбадахиие дүүргэгшэд дуутай хорьбоотойгоор һургуулиингаа вечер дээрэ хатар танца наадана. Жаргалтай хүхюу залуушуул хоёр хоёороо хатаран энеэлдэнэ. Ажабайдалай үргэн зам эдэ залуушуулые урдань хүлеэжэ байна гэжэ ойлгообди. Тэрээнһээ сааша кадр бүхэниие һубарюулһаар кино буулгагын объектив үсэгэлдэр гэхээр һургуули дүүргэгшэдэй тус бүриин аргынуудаар маниие дахуулан баашана. Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин табиһан «Ондо ондоо хуби заяан» гэжэ уран һайханай шэнэ фильм иигэжэ эхилнэ.

Хаража һууһан хүнүүд сэдьхэлээ үдэлгэн байжа дүрбэн залуу нүхэдэй хуби заяае адаглана. Юундэб гэхэдэ, юрын залуу зоной ёһотой сэбэр инаг дуран тухай, баяр жаргал, гомдол муулар тухайдань, бэрхэшээлтэ үенүүд ба алдуу эндүүнүүд тухайдань экран дээрэ тараһан зурагууд хөөрэжэ үгэнэ. Эдэнэрэй наһанайнь ябадал орёо эгсэ замаар дабшадаг юм. Соня басаган Степанда дуратай, Степаниинь Таня Огневада дуратай. Тиихэдэ Ленинградһаа холодохогүй гэжэ оролдодог Таня Огнева сэбэрхэн шарайтай Федиие шэлэхэ юм. Энэ басаган арбадахиие дүүргэмсээрээ хүнтэн мүрөөр баяжаха, зөөрижэхые оролдон, өөрөө хүсэ гаргангүй хүнэй хүзүүн дээрэ амархан жаргажа һууха арга бэдэрнэ. Ондоо хүнүүд шэнгеэр үнэн ёһоор эрдэм шудалха гү, али ажал хэжэ олоной хэрэгтэ туһа хүргэхэ гэһэн бодол Таниин (артистка Т. Пилецкая) толгойдо хэзээшье ородоггүй шэнгеэр, тэрэ хайшан гэжэб даа сэнгэхэ амарха тухайдаа һанаата болоно. Удангүй Федидэ (артист Панич) хадамда гараад, байра хүлһэлэн аба гэжэ үбгэнөө баалажа орохо юм. «Бараг зоной дунда орожо, торгон соо хүльбэрхын, тоһон соо умбахын тула гоё хубсаһан, элбэг мүнгэн, томоотой танилнууд хэрэгтэй». Стипендиһээ гадна ном заажа хэдыхэн түхэриг олодог Федя һамганайнгаа эрилтые хангажа шадахагүй байба. Тиихэдэнь Таня удаан маргангүй мэдээжэ композитор Рощинтой танилсана. Тэрэнь буурал сагаан тархитайшье һаа, нэрэтэй солотой болоһон, зөөрэер дутахаа болиһон хүн ха юм.

Таня Огневагай хара амяа харадаг зосоохиие артистка Т. Пилецкая айхабтар шадамараар уудалан харуулна. Түрүүшээр хараха янзада урихан, илдам зантай басаган аад, инаг дураяашье, үетэн нүхэдөөшье хэрэгсээнгүй ябажа байха юм. Тиигэжэ ябатараа тэрэмнай шэрүүн зосоохитой, бүдүүлиг зантай, хара ехэтэй боложо эхилнэ.

Фильмын авторнууд (сценари бэшэһэн Л. Луков, Я. Смоляк гэгшэд, табиһан режиссёр Л. Луков, оператор М. Кириллов) ондоо хүнэй нэрэдэ няалдаха, тэрэнэй хүзүүн дээрэ һууха гэжэ оролдодог харша абаритай энэ басаганай муу муухай ябадалыень шүүмжэлэн элидэ гаргахадаа зүб тиигээ гээшэ гү? Тон лэ зүб тиигээ гэхээр. Юундэб гэхэдэ, манай залуушуулай дунда эгээл тэрэ Таня шэнги хүнүүд хаа-яа дайралдадаг. Тэдэнэр бусад хүнүүдэй наһанайнь ябадалые гутаадаг, хоро хүргэдэг байна. Тиимэһээ зарим газартань уран аргаяа дэбэргэн татажа, иимэ ахир хүнүүдые элишэлэн шүүмжэлхэдэнь, тэдээниие зэмэлхээр бэшэ байна.

Соня басаган Таня Огневаһаа тад ондоо. Зөөри бариха талые бодохо, бэлэн жаргал бэдэрхэ гэжэ оролдодоггүй, дурлаһан нүхэртөө үнэн зүрхэнһөө туһалхые хүсэдэг, һайхан сэдьхэлтэй энэ басаган хэлбэришэгүй дураараа, сэхэ сэбэр зангаараа харагшадай зосоохиие уяруулна. Хэрбээ үнэн сэдьхэлһээ дуратай һаа, дурлаһан хүнөө сэгнэдэг, хүндэлдэг һаа, бэрхэшээлэй ушарамсаар орхижорхихогүй, хажуудань дүтэ ябалсаха, туһа хүргэхэ гэжэ оролдохо ёһотой ха юм. Соня эгээл иимэ сэдьхэлтэй. Тэрээнэй дуран үглөөнэй наран шэнги арюухан, налгай урихан баярай мэдэрэлээр нэбтэрэнхэй. Артистка Т. Конюхова Сониин сэдьхэлэй байдалые харуулхадаа зүб үгүүлбэри, мэргэн аргануудые оложо хэрэглэнэ. Степантай сэхээ хэлсэн, бэе бэедээ дурлалсаһан тухайдаа ойлголсохо үеыншье һанаад үзээл даа. Өөрэйень хэрэгсээнгүй удаан саг соо ябаһан Степанай гэнтэ ерээд, дуратайб гэхэдэ, хороо бусалһан Соня тэрээниие түрүүшээр үлдөөд, подушкаяа тэбэрин уйлаашье һаа, үнэхөөрөө ябаха болоходонь:

— Бү ошо, Степа, шамайе һанаа оруулха гэжэ тиигээ һэм, — гэнэ. Ямаршье хара мэхэгүй, сэхэ сэдьхэлтэй байһаниинь тон элеэр энэ сценэһээ харагдана.

Артистка Т. Конюховагай хүдэлсэ бүхэниинь, нюурайнь хубилса бүхэн мэргээр тааруулагданхай. Тэрэнэй наадалгань үнэншэмэ зохид, харагша зоной зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ байна.

Степанай образ хэмэл түхэлтэйшэг гээшэ ха. Арбадахиие дүүргээд, Степан заводто ошожо хүдэлхэ гэжэ шиидэнэ. Түрүүшын ондо ядаралдаад абана. Мастертай арсалдажа, шэнэ юумэндэ дурагүй албан хойрог ябадалтай тэмсэжэ, табан жэл заводто хүдэлхэдөө нилээдгүй борложо, юумэ үзэнэ гээд автор ойлгуулна. Федя шэнги болб…
һургаалтай бэшэ, болгоомж…
хэшэгшье һаа, Степанай м…
рагүй, сэбэр сэдьхэлтэй хүб…
һыень ойлгобобди. Иигэж…
нууд Степан тухай юрэл…
үгэнэ. Степан цехые даагш…
шо болобо, партида абтаба…
тын мэдээсэлнүүдые дуулах…
рээнэй хайшан гэжэ хүн…
нюдөөрөө харангүй этигэх…
бологдоно. Артист Т. Юмат…
шье бэрхээр наадабашье…
рнинь дутагдал усадхагда…

Таарамжатай зохидоор…
буулгаһан сценэнүүд: Лени…
родые, Нева мүрэнэй эрь…
руулһан гоё һайхан зураг…
Элэ бүгэдэнь оператор М. …
вэй шадабариие гэршэлнэ.

Зарим тэды дутагдалнууд…
дэглэхэ хэрэгтэй. Степаниие…
абалга тухай сценэ балай…
бэшээр зохёогдоһон байна…
образые тайлбарилхадаа а…
«сэхэ тулгаһан» арга зари…
рэглэхээр забдана. Һайн т…
ройнуудые һайнаар харуул…
гэхэ гээд, Федиие Вера З…
танилсуулан, дан яаралтай…
би заяаень холбоно.

Энэ мэтын ойлгогдосогү…
дэй бага сага дайралдааш…
«Ондо ондоо хуби заяан» г…
фильм бүхы дээрээ ехэл һай…
болоо. Һургуули дүүргээд и…
гыгаар ошохо, байдалаа хай…
жэ зохёохо тухайгаа энэ ф…
раһан залуушуулай бодож…
дамжаггүй.

Н. АНПИЛ…

Редактор Д. Л. ЛОБС…

Адрес редакции: г. Улан-Удэ. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37. отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — … культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67. бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00904. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №…